

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА
ГРІНЧЕНКА
ФАКУЛЬТЕТ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА І ДИЗАЙНУ
КАФЕДРА ДИЗАЙНУ**

«Допущено до захисту»
Завідувач кафедри дизайну

Протокол засідання кафедри
№____ від «____» _____ 2025 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему
СЕРІЯ ІНФОГРАФІЧНИХ ПЛАКАТІВ
“ТВАРИНИ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ”**

Спеціальність 022 «Дизайн»
Освітня програма 022.01.01. «Графічний дизайн»
Освітній рівень перший (бакалаврський)

Здобувач вищої освіти:
Москальова Катерина Андріївна
Група ГДб-2-21-4.0д
Науковий консультант:
Бровченко Анатолій Іванович
Кандидат педагогічних наук, доцент
кафедри дизайну
Куратор дизайн-проєкту:
Балабуха Наталія Миколаївна
Старший викладач кафедри дизайну
Рецензент:

Київ - 2025

АНОТАЦІЯ

Москальова К. А. Розробка серії інфографічних плакатів “Тварини Червоної книги України”. Кваліфікаційна робота. Київ: Київський столичний університет імені Бориса Грінченка, 2025. 71 с.

Кваліфікаційна робота присвячена створенню серії інфографічних плакатів “Тварини Червоної книги України”, що поєднують сучасний графічний дизайн із темою збереження рідкісних та зникаючих видів тварин.

У теоретичній частині проаналізовано історію інфографічних плакатів, їх розвиток, а також основні принципи композиції, кольору та типографії, що забезпечують ефективне подання інформації. Вивчено роль інфографічних плакатів в екологічній освіті та її здатність підвищувати обізнаність щодо охорони природи. Концепція інфографічних плакатів базується на поєднанні точних наукових даних та емоційно виразних образів, що сприяють інформуванню та мотивують до дій щодо збереження біорізноманіття.

В практичній частині представлено серію інфографічних плакатів “Тварини Червоної книги України”. Це було досягнуто через використання лаконічних текстових блоків, чітку композицію та емоційно виразні ілюстрації, що підсилюють інформацію та мотивують до дій щодо збереження біорізноманіття. Структура плакатів була спрощена для швидкого сприйняття, при цьому зберігаючи наукову точність і доступність для широкої аудиторії.

Ключові слова: інфографіка, екологія, дизайн, охорона природи, Червона книга України, ілюстрація, типографіка, інформаційний плакат.

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання ідей, результатів і текстів наукових досліджень інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

ANNOTATION

Moskalova K. A. Development of a series of infographics posters “Animals of the Red Book of Ukraine.” Qualification work. Kyiv: Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan University, 2025. 71 pages.

This qualification work is dedicated to the creation of a series of infographic posters titled "Animals of the Red Book of Ukraine", combining modern graphic design with the theme of preserving rare and endangered animal species.

The theoretical part analyzes the history of infographic posters, their development, and the basic principles of composition, color, and typography that ensure effective information presentation. The role of infographic posters in environmental education and their ability to raise awareness about nature conservation have been studied. The concept of the infographic posters is based on combining accurate scientific data with emotionally expressive images that contribute to informing and motivating action to preserve biodiversity.

The practical part presents a series of infographic posters "Animals of the Red Book of Ukraine". This was achieved through the use of concise text blocks, clear composition, and emotionally expressive illustrations that reinforce the information and encourage action towards biodiversity conservation. The structure of the posters was simplified for quick perception while maintaining scientific accuracy and accessibility for a wide audience.

Keywords: infographics, ecology, design, nature conservation, Red Book of Ukraine, illustration, typography, informational poster.

The qualification work contains the results of original research. The use of ideas, results, and texts from other scientific studies is referenced accordingly.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНФОГРАФІЧНИХ ПЛАКАТІВ ТА АНАЛІЗ АНАЛОГІВ	8
1.1. Історичні відомості про виникнення та розвиток інфографічних плакатів.....	8
1.2. Особливості та тенденції в створенні інфографічних плакатів про тварин.....	11
1.3. Аналіз плакатів візуалізуючих Червону книгу України.....	14
Висновки до Розділу I.....	18
РОЗДІЛ II. ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СЕРІЇ ІНФОГРАФІЧНИХ ПЛАКАТІВ “ТВАРИНИ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ”	20
2.1. Дослідження сучасних інфографічних плакатів про тварин.....	20
2.2. Формування концепції серії інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України.....	25
2.3. Розробка інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України.....	29
2.4. Особливості композиційного та графічного вирішення серії інфографічних плакатів про тварини Червоної книги України.....	32
Висновки до Розділу II.....	40
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	42
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	44
ДОДАТКИ	48

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Інфографічні плакати є значущим засобом донесення важливої інформації до свідомості людей. Інфографіка дозволяє подати складну інформацію у зрозумілій та візуально привабливій формі, що значно підвищує її доступність і впливовість для широкої аудиторії. Вона ефективно привертає увагу, зберігаючи інтерес до теми, і сприяє кращому засвоєнню інформації. Завдяки поєднанню тексту, графіки та кольорів, інфографіка полегшує сприйняття і допомагає зберегти фокус на основних повідомленнях. Цей метод комунікації дозволяє швидко передавати ключову інформацію та викликати необхідну реакцію у глядачів.

Вдало розроблені інформаційні плакати можуть підвищити екологічну свідомість та популяризувати знання про тваринний світ України, що перебуває під загрозою зникнення. В наш час проблема збереження біорізноманіття є однією з ключових у глобальному контексті, а особливо гостро вона проявляється в регіонах із багатою природною спадщиною, до яких належить і Україна.

Важливим аспектом у вирішенні цих питань є ефективне інформування суспільства про стан довкілля, необхідність збереження та охорони рідкісних і зникаючих видів тварин. Одним із сучасних та дієвих засобів екологічної просвіти та популяризації природоохоронних знань є інфографічний плакат. Саме тому актуальним є дослідження та створення якісних, інформативних та естетично привабливих інфографічних плакатів, які б могли ефективно привертати увагу до проблем збереження рідкісних видів тварин України та стимулювати суспільство до активних дій у напрямку їх охорони.

Стан дослідження проблеми. Попри значну увагу до теми охорони навколишнього середовища, потенційні можливості інфографіки у вирішенні цієї проблеми ще не використані. Проаналізовані графічні матеріали пов'язані з охороною природи потребують удосконалення у відповідності до сучасних можливостей та вимог. Відповідно, виникає потреба у розробці нових підходів

до графічного донесення відповідної інформації подання, здатної ефективно формувати екологічну свідомість через поєднання естетики та змістовності.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Кваліфікаційну роботу виконано на кафедрі дизайну факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка. Робота є частиною наукової теми кафедри дизайну «Сталий розвиток суспільства та дизайн-діяльність у просторі айдентики територіальних громад», що передбачає проведення досліджень у сфері культури, мистецтва і дизайну та суміжних областей знань, презентацію результатів на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях, публікацію на шпальтах фахових видань, керівництво студентськими творчими та науковими студіями і гуртками, написання випускових кваліфікаційних робіт першого (бакалаврського) та другого (магістерського) рівнів вищої освіти (протокол засідання кафедри дизайну від 05.02.2025 р. № 5).

Мета дослідження є розробка серії інфографічних плакатів «Тварини Червоної книги України».

Для досягнення поставленої мети потрібно було виконати визначені **завдання**:

1. Дослідити історичні відомості про виникнення та розвиток інфографічних плакатів;
2. Провести аналіз сучасних, найбільш вдалих, інфографічних плакатів про тварин, що занесені до Червоної книги України;
3. Сформуванати концепцію серії інфографічних плакатів, які ефективно доносять інформацію про рідкісні види тварин;
4. Визначити найбільш ефективні художньо-графічні засоби візуалізації інформації про тварин Червоної книги України;
5. Розробити серію інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України із застосуванням сучасних графічних та інформаційних технологій.

Об'єкт дослідження - є дизайн інфографічних плакатів.

Предмет дослідження - серія інфографічних плакатів «Тварини Червоної книги України».

Методи дослідження. Для виконання поставлених завдань використовувались такі методи: аналіз наукової літератури, порівняння аналогів, систематизація та узагальнення отриманих даних, методи графічного дизайну (композиційне вирішення, кольорознавство, типографіка).

Теоретичне значення результатів дослідження кваліфікаційної роботи полягає у вивченні сучасних підходів до інфографічного дизайну та особливостей взаємодії текстових і візуальних елементів у плакатах екологічної тематики. Матеріали роботи можуть бути використані для подальшого розвитку практик візуальної комунікації, формування екологічної культури та впровадження сучасних методик в оформленні просвітницьких поліграфічних матеріалів

Практичне значення результатів дослідження полягає у створенні серії сучасних, інформативних інфографічних плакатів, які можуть бути використані у просвітницькій, освітній, природоохоронній та громадській діяльності для популяризації знань про тваринний світ, що знаходиться під загрозою зникнення. Результати дослідження можуть бути впроваджені в освітні заклади, природоохоронні організації, а також у кампаніях з екологічної освіти та просвіти населення.

Апробація результатів дослідження. Матеріали кваліфікаційної роботи обговорювались на засіданнях кафедри дизайну факультету образотворчого мистецтва і дизайну Київського столичного університету імені Бориса Грінченка та на практичних заняттях під час освітнього процесу.

Структура та обсяг. Робота складається з вступу; двох розділів, що містять у собі підрозділи; висновків до кожного розділу; загальних висновків; списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи налічує 71 сторінку.

РОЗДІЛ I

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ІНФОГРАФІЧНИХ ПЛАКАТІВ ТА АНАЛІЗ АНАЛОГІВ

1.1 Історичні відомості про виникнення та розвиток інфографічних плакатів

Інфографічний плакат – це окремий вид інфографіки, який поєднує інформаційну функцію з мистецькою подачею. Це візуальне повідомлення у форматі постера, яке створене для демонстрації ключової ідеї або теми в стислому та ефектному вигляді. На відміну від класичної інфографіки, яка часто є частиною статті чи презентації, плакат як самостійний об'єкт виконує роль «візуального гасла» – він має привернути увагу, зацікавити, змусити глядача зупинитися й задуматися [1; 2].

Інфографічні плакати відрізняються від інфографіки тим, що вони самостійні та орієнтовані на швидке сприйняття ключових ідей. Вони використовують графіку та мінімальний текст для спрощеного подання складної інформації [3]. У той час як інфографіка може містити більше деталей і використовуватися в контексті статей чи доповідей, інфографічний плакат завжди залишається коротким і лаконічним. Від рекламних інфографічних плакатів відрізняються своєю метою: рекламні плакати спрямовані на комерційні цілі, такі як просування продуктів або послуг, а інфографічні плакати зосереджені на передачі важливої соціальної або екологічної інформації, яка сприяє підвищенню обізнаності і мотивації до дій.

Історія інфографічних плакатів бере свій початок у доісторичні часи, коли основним засобом передачі інформації стали візуальні образи. Ще до винайдення письма люди використовували зображення для комунікації та збереження знань. Одним з перших прикладів є наскельні малюнки, створені в період Мадлен (приблизно 18-10 тис. років до н.е.) (див. Додаток А, рис. 1, 2), де зображення тварин несли не лише естетичну, а й навчальну функцію [4].

Вони структурували знання про навколишній світ, передаючи інформацію через динамічні сцени, точні форми та пропорції. Ці малюнки можна вважати першим кроком до сучасних інфографічних плакатів, адже вони поєднували візуальні елементи з інформативною функцією, створюючи своєрідну мову для передачі важливої інформації.

Вже в XVIII-XIX століттях візуальні матеріали почали застосовуватись для наукових, соціальних та політичних цілей. Водночас із розвитком друкарства та нових технологій, особливо в епоху Просвітництва, з'являються перші інфографічні елементи, такі як графіки, діаграми та карти, що суттєво полегшували сприйняття складних даних і зробили їх доступними для ширших верств населення.

Одним із перших значущих прикладів інфографічного плакату став "Новий графік історії" Джозефа Прістлі (1769) (див. Додаток А, рис. 3), де він вперше застосував горизонтальну шкалу часу для зображення тривалості життя історичних постатей. Цей графік поклав початок сучасним таймлайнам, що стали стандартом для візуалізації історичних процесів [5]. Того ж часу Вільям Плейфер у своєму "Комерційному і політичному атласі" (1786) (див. Додаток А, рис. 4) представив перші лінійні графіки та діаграми, що зображували економічні дані, що стало важливим кроком у розвитку наукового та освітнього контенту [5; 6].

У середині XIX століття інфографічні плакати почали активно використовуватися для візуалізації складних медичних та епідеміологічних даних. Приміром, Джон Сноу в 1854 році використав карту для візуалізації спалаху холери в Лондоні (див. Додаток А, рис. 5) [5]. Його метод поєднання географічної інформації з медичними даними став важливим етапом у розвитку епідеміології, адже він продемонстрував ефективність інфографічних елементів у наукових дослідженнях.

Проте справжній розквіт цього виду мистецтва відбувся в період масового друку, що дозволило широко розповсюджувати плакати серед населення. Особливо плідною була діяльність Жуля Шере, який став ключовою фігурою в

еволюції плакатного мистецтва. Ж. Шере створив понад 1000 плакатів у період з 1866 по 1900 рр., і його роботи стали етапом у становленні художнього плаката як окремого жанру [7]. Шере не тільки став автором першого художнього зразка, але й популяризатором нового жанру, що дало йому місце в історії [8].

XX століття стало ключовим етапом у розвитку інфографічних плакатів [9]. Однією з теоретичних основ сучасної візуалізації інформації стала робота Жака Бертена «Семіологія графіки» (1967) (див Додаток А, рис. 6), де він виокремив шість основних візуальних параметрів, які і сьогодні використовуються в графічній візуалізації: форма, розмір, колір, насиченість, тон, текстура [10]. Це дозволило закласти базу для створення чітких і ефективних візуальних повідомлень.

Два основні підходи до створення інфографічних плакатів сформувалися під впливом таких теоретиків, як Едвард Тафті і Найгель Холмс. Тафті, який підтримував дослідницький підхід, виступав за мінімалізм у подачі інформації: виключення всього несуттєвого, зосередження на точності та лаконічності. Це особливо важливо для наукових робіт або бізнес-аналітики, де кожна деталь повинна бути максимально чіткою та зрозумілою [11]. Натомість Найгель Холмс пропагував наративний підхід, створюючи «ілюстрації, що пояснюють»[9]. Ці плакати, на відміну від мінімалістичних, акцентували увагу на виразному дизайні, приваблюючи глядача і допомагаючи легше зрозуміти складну інформацію. Цей стиль часто застосовується в журналістиці, освіті та рекламі.

Інфографічні плакати є потужним інструментом для передачі складної інформації в доступній та привабливій формі. Однією з основних особливостей таких плакатів є використання візуальних індикаторів, таких як піктограми, силуети, кольорові маркери та умовні позначення, що дозволяють передавати важливі факти та спрощують сприйняття інформації. Наприклад, у плакатах про тварин відображаються такі дані, як динаміка популяції, причини

зникнення, заходи збереження, розмноження та харчування. Це потребує лаконічної та візуально виразної подачі [12].

Вибір шрифтів і кольорів є важливим для чіткості і зрозумілості. Простота шрифтів забезпечує зручність читання, а кольори підкреслюють важливі блоки інформації, допомагаючи сприймати її швидше. Графіки та діаграми на плакатах використовуються для візуалізації змін у даних, наприклад, динаміки популяції тварин, що дозволяє передати складні факти через прості та зрозумілі візуальні елементи [13].

Цифрові технології також внесли значний вклад у розвиток інфографічних плакатів. Сучасні інфографічні плакати можуть включати інтерактивні елементи, анімацію або навіть гіперпосилання, що дозволяють глядачам взаємодіяти з матеріалом. Це не тільки покращує сприйняття інформації, але й дозволяє більш детально дослідити тему [12]. Крім того, це підвищує доступність даних для ширших аудиторій, створюючи нові можливості для поширення інформації та її візуалізації.

1.2 Особливості та тенденції в створенні інфографічний плакатів про тварин

Тематика тварин посідає важливе місце у сфері сучасної інфографіки, зокрема в напрямі екологічної освіти. Візуальні матеріали на цю тему висвітлюють ключові аспекти життя тварин: їхню біологію, поведінкові особливості, середовище існування та вплив антропогенних чинників. Такі плакати використовуються для формування дбайливого ставлення до природи, збереження видового розмаїття та поширення знань про проблеми вимирання. Завдяки поєднанню графіки та інформації, інфографічний плакат дозволяє просто й переконливо донести складні екологічні питання. Вона візуалізує взаємозв'язок між людською діяльністю й загрозами для дикої фауни – зниженням чисельності, втратою середовищ, кліматичними змінами та браконьерством. Саме тому її часто використовують у кампаніях, спрямованих на збереження природи.

Окремо варто відзначити здатність інфографічного плакату демонструвати видовий склад фауни – як звичних, так і рідкісних або маловідомих тварин. Завдяки візуальній подачі, глядач швидко сприймає масштаб і цінність біорізноманіття, що сприяє кращому розумінню потреби у захисті кожного виду. Інфографічний формат забезпечує зручну структуру подачі великого обсягу інформації, зберігаючи точність і наочність.

Інфографічні плакати, присвячені тваринам, мають цілий ряд характерних рис, що визначають їхню ефективність і вплив на глядача. Вони не лише передають наукові факти – такі як середовище існування, спосіб життя, фізіологічні особливості, харчові звички чи роль у екосистемі, а й апелюють до емоційної сфери, використовуючи символізм, асоціативний ряд і візуальну мову.

На основі вивчених прикладів інфографічних плакатів (див. Додаток Б, рис. 1, 2, 3, 4, 5) можна виділити ключові тенденції, які визначають сучасний підхід до створення таких візуальних матеріалів.

Фокус на візуальну науковість, інфографічні плакати дедалі частіше подають наукові дані у доступній візуальній формі: діаграми популяцій, карти ареалів, графіки загроз, піктограми поведінкових характеристик тощо. Це дозволяє зробити складну інформацію зрозумілою навіть для не підготовленої аудиторії, включно з дітьми. Наприклад, плакат “1000+ Rhinos are Killed each Year (Щороку вбивають 1000+ носорогів)” (див Додаток Б рис. 4) показує динаміку вимирання через браконьєрство, використовуючи графіки, позначки та кількісні індикатори [16].

Емоційна залученість через образ, сучасні інфографічні плакати більше спираються на створення емоційного зв'язку з глядачем: дитинчата, погляд тварини в очі, сцени піклування чи загроз. Це викликає співпереживання й підсилює сприйняття проблематики. На прикладі плакату “Animals and their babies (Тварини та їхні дитинчата)” (див Додаток Б рис. 2) бачимо, як використання дитинчат тварин викликає зворушення й водночас подає ключову інформацію про біологію виду [17].

Використання символізму та асоціативного ряду, образи тварин нерідко несуть символічне навантаження: ведмідь – сила, лисиця – кмітливість, вовк – ізольованість або відродження дикої природи. [14][15]. У контексті природоохоронної тематики це дозволяє не лише інформувати, а й викликати емоційний зв'язок із зображуваним видом. У плакаті “Saving the Wolves (Врятувати вовків)” (див. Додаток Б рис. 5) вовк зображений як носій природного балансу та жертва людського втручання – що формує асоціацію з екологічною втратою [18].

Мінімалізм і структурованість, візуальна простота – ще одна помітна тенденція. Сучасні плакати відмовляються від перевантаженості текстом і орієнтуються на короткі факти, іконографіку та візуальну ієрархію. Це полегшує сприйняття та запам'ятовування. Плакат “Oriental small-clawed otter (Східна видра з маленькими кігтями)” (див. Додаток Б рис. 1) демонструє цю тенденцію: вся інформація подана чітко, в блоках, коротких підписів і схеми розташування елементів навколо головного об'єкта [19].

Локалізація та регіональний фокус, інфографічні плакати враховують регіональні особливості: у них вказано точний ареал, локальні дані або культурно зрозумілі образи. Це робить матеріал більш релевантним для конкретної аудиторії. Плакат “Pinguins de Magalhaes no litoral brasileiro (Пінгвіни Магалхаес у Бразилії)” (див. Додаток Б рис. 3) включає карту міграції, локальні назви та статистику по роках [20].

Освітній і виховний акцент, інфографічний плакат використовується як навчальний інструмент – для шкільних плакатів, екоуроків, виставок. Простота графіки, яскравість кольорів і впізнавані форми сприяють залученню молодшої аудиторії.

Загалом, тенденції у створенні інфографічних плакатів про тварин свідчать про прагнення зробити природоохоронну інформацію зрозумілою, візуально привабливою й емоційно переконливою. Такий підхід не лише підвищує рівень обізнаності, а й формує активну позицію щодо збереження навколишнього середовища.

1.3 Аналіз плакатів візуалізуючих Червону книгу України

Червона книга України – це офіційний державний документ, який містить перелік рідкісних, вразливих і зникаючих видів тварин, рослин і грибів, що зустрічаються в межах України, які перебувають під загрозою зникнення [21]. Цей документ не лише інформує про поточний стан цих видів, а й визначає правові заходи з охорони: кожен вид, занесений до Червоної книги, підлягає державній охороні на всій території країни [21]. Її мета – привернення уваги до проблеми зникнення видів і охорони біорізноманіття.

Вона класифікує види за категоріями загрози, що дозволяє орієнтуватися в пріоритетах охорони природи. Кожна стаття книги включає наочні матеріали – ілюстрацію та картосхему поширення виду на території України, що робить інформацію зручною для візуального представлення та ефективної подачі в інфографічному форматі [22]. Наукове значення Червоної книги полягає в тому, що вона є актуальним джерелом даних про стан і тенденції видового різноманіття. Правова функція: визначає юридичний статус захисту видів, сприяє створенню та контролю охоронних зон [21]. Освітня та просвітницька функція: дозволяє інформувати широку громадськість про загрози природи, формуючи екологічну свідомість. Інфографічне значення: надає науково обґрунтовану, структуровану інформацію у вигляді діаграм, карт, ілюстрацій – ідеальний матеріал для створення ефективних інфографічних плакатів з екологічною тематикою.

Перед створенням власної серії інфографічних плакатів варто здійснити аналіз наявних візуальних матеріалів, присвячених Червоній книзі України. У просторі інтернету переважають загальні плакати, які зазвичай мають характер оглядової інформації – із переліком видів, зображеннями тварин або закликами до охорони природи. Проте детальна інформація про конкретних представників фауни, їх стан, ареал проживання чи причини зникнення не надаються. Такі матеріали виконують важливу просвітницьку функцію, але не завжди відповідають вимогам інфографіки як інструменту чіткої та структурованої візуалізації даних. Саме тому аналіз подібних прикладів

дозволяє не лише запозичити вдалу візуальну подачу, а й виявити прогалини, які можна врахувати при створенні більш глибоких, інформативних і аналітичних плакатів.

Перший проаналізований плакат “Тварини Червоної книги України” (див. Додаток В рис. 1) є прикладом загальноосвітнього візуального матеріалу, який знайомить глядача з деякими представниками тваринного світу, занесеними до Червоної книги. Він містить 35 ілюстрацій різних видів тварин із підписами, без додаткової інформації. Візуально плакат побудований за сіткою, з насиченим зеленим фоном і однаковими рамками для кожного блоку. Такий підхід забезпечує порядок, але водночас створює візуальну монотонність. Ілюстрації різняться за стилем і рівнем деталізації, що знижує загальну естетичну цілісність. Важливим недоліком плакату є відсутність охоронного статусу, ареалу, причин зникнення видів або інші аналітичні елементи. Немає класифікації за таксономічними групами, що ускладнює сприйняття. Плакат виконує функцію візуального ознайомлення, але не є інфографікою в повному розумінні – він не передає структуровану інформацію. Його можна розглядати як базу для подальшої роботи з більш глибоким візуально-аналітичним наповненням.

Другий плакат “Тварини Червоної книги України” (див. Додаток В рис. 2) має яскраве, контрастне візуальне оформлення з переважанням жовтого та зеленого кольорів, що привертає увагу і добре асоціюється з темою природи. У центрі композиції розміщено фотографії різних тварин, занесених до Червоної книги, а ліворуч – вертикальний блок із таксономічною класифікацією тхора лісового. Це рішення виглядає структуровано та додає науковій точності, хоча така деталізація подана лише для одного виду, що створює дисбаланс у змісті. Ілюстративна частина плаката виконана у фотографічному стилі, що позитивно впливає на сприйняття – тварини виглядають реалістично й легко впізнаються. Водночас відсутня будь-яка додаткова інформація про охоронний статус, ареал, чисельність або загрози для представлених видів. Всі зображення однакового розміру й без текстового супроводу, крім назв, що

робить подачу візуально впорядкованою, але змістовно поверхневою. Слабкою стороною плаката є нерівномірна глибина подачі інформації: класифікація подана лише для одного виду, інші залишаються без жодного контексту. Також відсутні інфографічні елементи, які могли б підсилити освітню функцію – карти, схеми, піктограми. Цей плакат радше виконує роль ілюстрованого довідника, а не інструменту глибшої візуалізації даних.

Наступний плакат “Зубр” (див. Додаток В рис. 3) хоч і містить достатню кількість корисної інформації, загалом виглядає досить простим і не дуже привабливим з візуального боку. Композиція побудована стандартно: велике фото тварини в центрі, текстові блоки довкола, піктограми та карта. Хоча подача логічна і зміст структурований, бракує візуальної динаміки, дизайнерських рішень чи оригінального стилю, який би зацікавив глядача. Велика кількість тексту дрібного розміру, відсутність яскравих візуальних акцентів, одноманітне оформлення – усе це робить плакат більше довідковим, ніж захопливим або креативним. Він виконує свою функцію, але не викликає емоційного відгуку, який важливий для ефективного візуального комунікування на екологічну тематику. Це хороший базовий приклад, який потребує доопрацювання в бік більш привабливої та інтерактивної подачі.

Четвертий плакат “Червона книга України” (див. Додаток В рис. 4) виконаний у форматі великої карти з візуальним розміщенням зображень тварин і рослин, занесених до Червоної книги, у відповідності до регіонів їх поширення. Такий підхід робить матеріал географічно орієнтованим і зручним для ознайомлення з природною різноманітністю України. Центром композиції є карта, що займає більшість простору, довкола якої розміщені підписи, ілюстрації видів та короткі пояснення. Візуальний стиль плаката яскравий, з насиченими червоними акцентами, що відповідає темі захисту та привертає увагу. Однак композиція перевантажена елементами: численні зображення, підписи, текстові блоки та списки створюють враження візуального хаосу. Бракує чіткої структури, ієрархії та спокійного візуального ритму, що ускладнює сприйняття. Деякі фотографії дрібні й недостатньо чіткі, а відстань

між об'єктами на карті не завжди відповідає реальному ареалу виду. Серед сильних сторін – наявність короткого пояснення, що таке Червона книга, а також двох окремих списків видів тварин і рослин. Проте подана інформація має узагальнений характер і не дає глядачеві змоги отримати конкретні знання про окремий вид: відсутні дані про охоронний статус, екологічні загрози, чисельність чи особливості виду. Цей плакат більше виконує оглядову функцію, ніж інформативно-аналітичну, й не є повноцінною інфографікою.

Останній плакат “Тваринний світ України” (див. Додаток В рис. 5) має яскраво виражену ілюстративну спрямованість і виконаний у стилі дитячого або освітнього атласу. Центральним елементом є карта України, на якій розміщені зображення типових представників фауни в межах їхнього природного ареалу. Завдяки насиченій палітрі, м'яким кольорам і деталізованим малюнкам тварин плакат виглядає привабливо та легко сприймається, особливо для молодшої аудиторії. Зображення тварин стилізовані, але достатньо пізнавані. Проте на плакаті немає пояснювальної частини, підписів з назвами видів або текстового супроводу, що значно обмежує його інформативну цінність. Це робить його більш декоративним, ніж навчальним. Через відсутність класифікації, охоронного статусу чи додаткових даних про види він не виконує функцію інфографіки або наукового плаката. Слабкою стороною є також відсутність будь-якої структури або інтерактивних елементів, які могли б надати глядачеві більше контексту. Такий плакат може бути ефективним як візуальний елемент у класі або музеї, однак для серйознішого вивчення теми потребує доповнення інформаційними блоками та навігаційними підказками.

Проаналізувавши більшість плакатів, що візуалізують Червону книгу України (див. Додаток В рис. 6, 7, 8, 9), можна сказати, що вони є досить узагальненими і не надають достатньо глибокої інформації про тварин, їх охоронний статус чи специфічні загрози. Зазвичай на таких плакатах лише вказано назви видів, без конкретних даних про їх ареал поширення, причини зникнення або заходи збереження. Більшість плакатів використовують яскраві,

насичені кольори, що привертають увагу, але іноді ці кольори перевантажують зображення, відволікаючи глядача від суті інформації. Ілюстрації часто мають малий розмір, що ускладнює їх сприйняття та знижує інформативність плакату.

Такі плакати не сприяють формуванню глибокого розуміння проблеми зникнення видів. Вони виконують переважно ознайомчу функцію, але не відповідають сучасним вимогам до інфографічних плакатів, як інструменту для подачі аналітичної та систематизованої інформації. Більшість з них не містять візуалізацію статистики, аналітичних даних чи глибокого контексту про конкретні види. Водночас, аналіз наявних плакатів вказує на можливості для покращення візуальної подачі. Використання більш виразного стилю, поєднання ілюстрацій з картами, текстом, символами та інфографічними елементами здатне підвищити інформативність і емоційний вплив плакатів, роблячи їх більш ефективними для екологічного просвітництва та залучення глядачів до важливої теми охорони природи.

Отже, при створенні авторської серії інфографіки доцільно врахувати як виявлені переваги, так і недоліки, аби сформувати сучасний візуальний продукт, що поєднує наукову достовірність із доступністю та виразністю.

Висновки до Розділу I

У межах розділу досліджено історичні етапи становлення інфографічного плаката як окремого виду візуальної комунікації, що виник на перетині інформування, дизайну та мистецтва. Простежено еволюцію інфографіки – від ранніх візуальних засобів передачі знань до сучасного інструменту подання складної інформації у зрозумілому, структурованому та естетично привабливому вигляді. Визначено основні особливості інфографічного плаката, що відрізняють його від класичних інфографік, рекламних постерів та ілюстративних матеріалів.

Подано визначення інфографічного плаката як самостійної форми візуальної комунікації, яка поєднує аналітичну точність із художньою

виразністю. Окреслено його значення у сфері екологічної просвіти та збереження біорізноманіття, зокрема через здатність формувати емоційний зв'язок із темою, мотивувати до дії та сприяти підвищенню рівня обізнаності суспільства.

Вивчено особливості подачі інформації в інфографічних плакатах про тварин. Зібрано та систематизовано сучасні тенденції у створенні таких матеріалів: стилізація зображень, використання піктограм, мінімалізм у дизайні, чітка композиційна структура, баланс між текстовими та візуальними елементами, а також врахування емоційної складової через символізм і асоціативні образи. Звернуто увагу на актуальність інтерактивних і цифрових форматів, які розширюють можливості взаємодії з глядачем.

У процесі аналізу плакатів, присвячених Червоній книзі України, виявлено як позитивні рішення, так і типові недоліки, зокрема узагальненість подачі, відсутність глибшої аналітики та перевантаженість або, навпаки, спрощеність візуальної мови. Зроблено висновок про необхідність вдосконалення підходів до побудови таких плакатів – з урахуванням як інформативної функції, так і візуальної виразності.

Таким чином, теоретична база першого розділу дозволяє окреслити напрямки для створення власної серії інфографічних плакатів, що поєднують наукову достовірність, естетичну привабливість та соціальну значущість.

РОЗДІЛ II

ПРАКТИЧНА РЕАЛІЗАЦІЯ СЕРІЇ ІНФОГРАФІЧНИХ ПЛАКАТІВ “ТВАРИНИ ЧЕРВОНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ”

2.1 Дослідження сучасних інфографічних плакатів про тварин

Перед початком роботи над створенням якісної та ефективної серії інфографічних плакатів надзвичайно важливо проаналізувати існуючі приклади сучасних робіт, присвячених тваринам. Вивчення їх переваг та недоліків дозволить краще зрозуміти, які візуальні та текстові стратегії є найбільш ефективними. Аналіз існуючих плакатів допоможе виявити успішні елементи дизайну, які можна використати у візуальному оформленні власних робіт, а також уникнути помилок, які можуть виникнути під час проектування.

Розглянемо інфографічні плакати, такі як "El Jaguar (Ягуар)", "El leon (Лев)", "Warts and all (З усіма недоліками)", "El chiguire salva a muchas otras especies (Капібара рятує багато інших видів)", "Elephants (Слони)". Кожен з цих плакатів має свої унікальні підходи до подачі інформації, стилю та композиції.

Перший інфографічний плакат, який я проаналізувала “El Jaguar (Ягуар)” є вдалим прикладом комплексного візуального оформлення освітнього плаката природоохоронної тематики (див. Додаток Г рис. 1) [23]. Плакат поєднує деталізовану ілюстрацію тварини з добре структурованими блоками тексту й графіки. Візуально домінує реалістичне зображення ягуара в нижній частині плаката, яке задає емоційний тон і фокус уваги. Стилістика оформлення витримана в теплих, природних відтінках – охристо-жовтих, рудих, зелених і сірих, що створює візуальний баланс і природне враження. Загальний стиль спокійний, інформативний і динамічний завдяки чергуванню текстових блоків, піктограм, фотографій і графічних позначень. Карта ареалу, шкала сили укусу, порівняння з іншими видами котячих, діаграми розмноження й харчування подають ключову інформацію стисло, зрозуміло і логічно. Композиція плаката

багаторівнева, але не перевантажена, кожен блок візуально відмежований і має достатній простір для сприйняття. Типографіка читабельна, з добрим контрастом і варіативністю акцентів. Однак попри загальну якість, інфографіка має кілька слабких сторін. Насамперед, надмірна кількість дрібного тексту, який у деяких місцях зливається з фоном або розташований щільно, що ускладнює читання з великої відстані. Деякі інформаційні блоки мають неоднорідну стилістику: наприклад, поєднання контурних піктограм із фотореалістичними елементами створює дещо змішане враження, порушуючи візуальну єдність. Деякі візуальні деталі, як-от карта чи силуетні фігури, недостатньо акцентовані або загублені серед інших елементів. Окремі дані повторюються або подані без чіткого зв'язку з візуальним образом. Це стосується, наприклад, блока про розмноження, який міг би бути більш наочно виділений або поданий через діаграму. Крім того, через велику кількість елементів око не одразу знаходить головну інформаційну лінію, у композиції бракує чіткого візуального маршруту, який би спрямовував читача від загального до конкретного.

Наступний інфографічний плакат "El leon (Лев)" являє собою приклад візуально злагодженого, інформативного й естетично витриманого освітнього плаката (див. Додаток Г рис. 2) [24]. Робота поєднує в собі біологічну реалістичність, доступність подачі та виразну графічну мову, що робить її ефективним інструментом екологічної просвіти. У центрі композиції розміщене реалістичне зображення лева у спокійній позі, що візуально утримує увагу глядача і водночас створює атмосферу величності й сили. Його погляд спрямований убік, що символічно підтримує ідею контролю, домінування і спостережливості – характерних рис цього виду. Фон плаката витриманий у нейтральних світло-сірих і коричневих тонах, що підкреслюють натуральність тематики й не перевантажують зорове сприйняття. Кольорова гама побудована на поєднанні теплих землястих відтінків: охристого, пісочного, бурого, які асоціюються з саваною, пилом, сонцем і природним середовищем існування лева. Ці кольори також сприяють формуванню

відчуття стабільності, ґрунтовності та поваги до дикої природи. Всі графічні елементи – піктограми, карти, контури тварин, діаграми виконані в єдиній стилістиці з м'якими лініями й приглушеними контурами. Така подача створює враження цілісності й сприяє легкому візуальному орієнтуванню. Типографіка витримана у стриманому, функціональному стилі. Використано шрифти без засічок із чіткою геометрією, що забезпечує гарну читабельність. Заголовки виділені насиченим кольором і розташовані вертикально, що вносить візуальну динаміку і додає композиції оригінальності. Структура текстів впорядкована і логічно сегментована – блоки не перевантажені інформацією, ключові факти подано лаконічно, але змістовно. Серед слабких сторін можна відзначити відсутність динаміки в подачі даних, майже всі факти представлені в статичній, текстовій формі. Відсутні інтерактивні або експресивні графічні елементи, які могли б урізноманітнити подачу, наприклад, схеми поведінки, життєвого циклу, залежності або взаємозв'язків. Також деякі текстові блоки розміщені досить щільно, що може трохи ускладнити читання при меншому масштабі. Інфографіка сприймається як цілісний наратив про життя лева: від зовнішнього вигляду і географії проживання до фізіологічних характеристик, ролі в екосистемі та взаємодії з людьми.

Ще один інфографічний плакат "Warts and all (З усіма недоліками)" (див. Додаток Г рис. 3), присвячений анатомії та фізіологічним особливостям північної леопардової жаби, є яскравим прикладом науково-популярного візуального матеріалу, спрямованого на пояснення біологічних особливостей виду [25]. Вона витримана у виразному ілюстративному стилі, з легкими елементами стилізації, що робить її привабливою для широкої аудиторії, включаючи дітей, учнів і студентів. Головний елемент композиції – велике зображення жаби, розміщене по центру. Воно деталізоване, кольорове, стилізоване, але достатньо точне з точки зору форми. Навколо розміщено виноски з поясненнями окремих частин тіла: очей, лап, перетинок, барабанної перетинки, шкірних утворень тощо. Усі виноски виконані у вигляді стрілок і підписів, доповнених окремими фрагментами збільшення або

міні-ілюстраціями. Такий підхід робить інформацію легкою для сприйняття, дає змогу швидко візуалізувати, де саме розташована та чи інша особливість. Візуальний стиль плаката барвистий, грайливий, з домінуванням теплих природних відтінків: зеленого, жовтого, коричневого, бежевого. Фон залишається білим, що забезпечує чистоту подачі й добре контрастує з основною графікою. Шрифт легкий, без зарубок, читабельний, із чітким ієрархічним поділом заголовків, підписів і пояснень. Ілюстрації мають впізнавану стилістику, що нагадує науково-популярні енциклопедії чи освітні комікси, що значно підвищує емоційну привабливість. Попри загальну ефективність, інфографіка має кілька слабких сторін. Передусім, вона насичена дрібним текстом, який при зменшеному масштабі або при перегляді з відстані читається важко. Окремі текстові блоки розміщені надто близько до ілюстративних елементів або візуально перекривають частини жаби, що трохи знижує чіткість сприйняття. Крім того, виноски мають різну довжину і нерівномірний розподіл по площині, що створює певний дисбаланс – одна сторона виглядає перевантаженою порівняно з іншою. Також відсутня чітка логічна послідовність у подачі матеріалу: інформація розміщена не за анатомічною структурою, а довільно, що ускладнює цілісне сприйняття.

Наступний інфографічний плакат "El chiguire salva a muchas otras especies (Капібара рятує багато інших видів)" (див. Додаток Г рис. 4) [26]. Плакат демонструє міжвидові зв'язки, умови існування, значення тварини в агроекологічному середовищі й навіть економічний потенціал [27]. Плакат візуально складний, насичений даними, але водночас має глибоку просвітницьку мету. Композиційно плакат поділено на кілька зон: зліва – екологічні аспекти та біологічні особливості, у центрі – візуалізація природного середовища з тінями інших видів, з якими капібара співіснує, справа – блоки з даними, діаграмами й прикладами аграрного виробництва. Основне зображення тварини в натуральну величину виступає композиційним центром і підтримується силуетами інших видів, створюючи ефект екосистемного оточення. Візуальний стиль витриманий у стриманих,

природних відтінках: домінують сірі, коричневі, охристі й блакитні тони, які не відволікають, але водночас забезпечують достатню контрастність. Стилізовані фігури тварин, графіки, піктограми й карти виглядають цілісно та логічно вплетені в загальний наратив. Порівняльні діаграми, схеми та візуальні інтерпретації виконано на високому інфографічному рівні, вони чітко подають складну інформацію, особливо в економічному блоці. Проте, незважаючи на загальну якість, у плаката є слабкі сторони. Найперше, перенасиченість контентом: тексту дуже багато, і він розміщений досить дрібно, що ускладнює зчитування, особливо при перегляді з відстані. Через надлишок деталей важко виділити головний інформаційний потік, немає чіткої візуальної маршрутизації, яка б вела глядача крок за кроком. Частина блоків конкурує між собою за увагу, зокрема блок з графіками праворуч і блок із середовищем існування посередині. Ще один нюанс, відсутність зорових пауз і вільного простору. Усе поле зайняте інформацією, що візуально перевантажує. Крім того, типографіка в деяких зонах недостатньо контрастна, особливо на кольоровому фоні, деякі підписи майже зливаються з фоном. Також стилістика силуетів у нижній частині іноді не збігається зі стилем карт і діаграм, що дещо порушує загальну графічну єдність.

Останній інфографічний плакат "Elephants (Слони)" (див. Додаток Г рис. 5) виконує одразу кілька функцій: інформує про біологічні особливості виду, пояснює загрози для популяції та пропонує шляхи її збереження. Композиція насичена, добре структурована, а візуальна мова орієнтована на широку аудиторію – як дітей, так і дорослих [28]. Головним візуальним акцентом виступає велике зображення силуету слона на тлі дерева та сонця в центрі, навколо якого впорядковані тематичні блоки. Колористика тепла та природна, переважають відтінки коричневого, пісочного, помаранчевого, синього та зеленого. Така палітра створює відчуття екологічної тематики й наближеності до природного середовища. Інфографічний плакат поєднує піктограми, мапи, графіки, схеми та діаграми, що візуально урізноманітнює подачу й робить її зрозумілою навіть без детального прочитання. Інформація подана у вигляді

компактних блоків із чіткими підзаголовками та простими підписами. Є порівняльні діаграми тривалості життя, ілюстрації щодо ваги, висоти, тривалості вагітності, харчування, ареалу проживання, а також статистика з охорони та зникнення виду. Блоки логічно розташовані по вертикалі, і структура візуально читається зліва направо, зверху вниз. Попри очевидні переваги, плакат має кілька слабких сторін. Передусім – надмірна кількість стилістичних акцентів: кожен блок оформлено з використанням різного типу візуалізації, що подекуди створює враження фрагментарності й стилістичного різнобою. Деякі елементи, зокрема шрифти в нижній частині плаката, мають слабкий контраст із фоном, що ускладнює читання. Також окремі блоки, наприклад про харчування або розмноження, виглядають дещо стисненими порівняно з іншими – порушується баланс між зображенням і текстом. Блок «Did you know?» занадто великий за візуальною вагою порівняно з більш важливою інформацією про статус виду. Це знижує загальний акцент на проблематиці збереження та відволікає увагу на вторинні факти. Крім того, внизу зосереджено багато візуальних і текстових елементів, що створює перевантаження у фінальній зоні плаката.

У результаті дослідження сучасних інфографічних плакатів про тварин було виявлено низку ефективних графічних і композиційних рішень, які сприяють доступному, візуально привабливому та змістовному поданню інформації. Це допомогло визначити сильні та слабкі сторони візуального оформлення, структури подачі матеріалу, типографіки й колористики. Отримані спостереження стали важливою основою для розробки власної серії інфографічних плакатів, орієнтованих на екологічне просвітництво.

2.2 Формування концепції серії інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України

Головним завданням розробки кваліфікаційної роботи є донесення до глядача важливості охорони рідкісних і зникаючих видів тварин. Через яскраві

образи та лаконічні дані плакати мають викликати співпереживання та пробуджувати інтерес до збереження природи.

Початковим і стратегічно важливим етапом формування концепції є визначення цільової аудиторії, тобто групи людей, на яку спрямовано візуальний продукт. Усвідомлення, для кого створюється плакат, визначає як зміст, так і форму подання інформації – від підбору шрифтів і кольорової палітри до стилістики ілюстрацій і рівня деталізації тексту. У контексті теми «Тварини Червоної книги України» цільовою аудиторією є люди різного віку, зокрема учні, студенти, екологічні активісти та широка громадськість, які мають інтерес до охорони природи та біорізноманіття. Розробка спрямована на підвищення рівня обізнаності про проблему зникнення видів та необхідність їхнього захисту. Метою є створення ефективного візуального продукту, який буде доступним і зрозумілим для різних груп населення. Особливість аудиторії полягає в її різноманітності за рівнем знань і інтересів до теми. Деякі з представників аудиторії можуть бути вже знайомі з основами екології, тоді як інші лише починають знайомитися з проблемами охорони природи. Це вимагає використання простих, зрозумілих і візуально виразних елементів, щоб ефективно донести основні ідеї. З огляду на це, у процесі розробки особлива увага приділялась доступності та точності поданої інформації. Важливо було уникати надмірно складних термінів або перевантажених наукових формулювань, натомість забезпечити зрозумілу, структуровану і візуально підтримувану подачу матеріалу. Це дозволяє глядачеві швидко орієнтуватися в темі, засвоювати ключові факти та формувати емоційно-науковий зв'язок із представленим матеріалом. Таким чином, визначення цільової аудиторії стало основою для прийняття подальших дизайнерських та змістових рішень, що вплинули на ефективність інфографічного продукту як інструмента екологічного просвітництва.

Тематика кваліфікаційної роботи зосереджена на рідкісних і зникаючих видах тварин, занесених до Червоної книги України – однією з найгостріших екологічних проблем сучасності. Основною ідеєю проєкту є створення серії

інфографічних плакатів, які поєднують наукову точність і художній підхід для привернення уваги до рідкісних і зникаючих видів тварин, занесених до Червоної книги України. Мета – не тільки інформувати, а й викликати емоційний відгук у глядача, мотивуючи до дій щодо збереження біорізноманіття. Для втілення ідеї було обрано шість представників фауни: бурий ведмідь, рись, зубр, тушкан великий, видра річкова та їжак вухатий. Ці тварини представляють різні природні середовища України (лісові, степові, водно-болотні), і мають чіткі візуальні характеристики, що робить їх доречними для інфографічного втілення. Вибір саме цих представників фауни дозволяє показати основні загрози для різних середовищ існування. Такий обсяг дозволяє детально висвітлити біологічні та екологічні особливості кожного виду, не перевантажуючи глядача зайвою інформацією. Кожен плакат розповідає унікальну історію окремої тварини, що сприяє глибшому розумінню проблеми зникнення та наголошує на важливості охорони природи. Обмежена кількість плакатів також забезпечує можливість високоякісної опрацювання як візуальної, так і текстової складової.

Окрім демонстрації зовнішніх ознак тварин, їх поведінки та особливостей серія висвітлює динаміку популяції, основні причини зникнення видів, їх охоронний статус та заходи щодо збереження.

Щодо формату, було прийнято рішення виконати плакати у горизонтальній орієнтації, що дає змогу ефективно розмістити ілюстративні елементи, текстові блоки, схеми та діаграми в збалансованій композиції. Розмір кожного плаката – формат А3, який є оптимальним для детального зображення та забезпечує комфортне читання інформації як у друкованому вигляді, так і на цифрових носіях. Горизонтальна орієнтація полегшує включення картографічних елементів і дозволяє гармонійно поєднати зображення тварин із супровідними інфографічними даними. Вибір такого формату робить плакати універсальними: вони зручно роздруковуються для виставок або освітніх заходів і можуть бути легко адаптовані для онлайн-просвіти. Окрім того, цифровий формат надає можливість у

майбутньому доповнювати плакати інтерактивними елементами, такими як анімації чи гіперпосилання. Формат А3 відповідає стандартам екологічної освіти і сприяє практичному впровадженню результатів дослідження.

Наступний етап – визначення загального стилю серії інфографічних плакатів. Він починається з підбору кольорової палітри, яка має відповідати тематиці охорони природи та одночасно бути привабливою для глядача. Обрана палітра базується на природних, стриманих відтінках зеленого, коричневого, жовтого та червоного кольорів, що символізують ліс, землю, сонце та тривогу за охорони довкілля. Таке колірне рішення не тільки підтримує тематику плакатів, а й створює гармонійну, заспокійливу атмосферу, водночас підкреслюючи серйозність проблеми.

Графічна мова серії орієнтується на поєднання мінімалістичних форм та реалістичних деталей, що дозволяє чітко і зрозуміло передати характерні ознаки тварин і водночас не перевантажувати композицію зайвими елементами. Тип шрифтів обирається таким чином, щоб забезпечити високу читабельність та відповідати загальному стилю – переважно використовуються прості, сучасні санс-серіфи, які гармонійно поєднуються з ілюстраціями. Стилізація ілюстрацій балансує між реалістичністю і схематичністю, щоб підкреслити як наукову точність, так і легкість сприйняття.

Продумування структури інформаційного блоку є ключовим етапом для забезпечення логічної і зрозумілої подачі інформації. Кожен плакат містить обов'язкові елементи: назву виду та його латинську назву, короткий опис, динаміку популяції, основні причини зникнення, заходи щодо збереження, а також картографічне відображення ареалу проживання. Окрім цього, у паспорті тварини наведено охоронний статус згідно з Червоною книгою України, а також інформацію про періоди життя, розмноження, поведінку, харчування та інші особливості виду. Інформація викладається стисло і чітко.

2.3 Розробка інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України

Розробка інфографічних плакатів почалась із збору науково-популярної інформації з офіційних джерел, таких як Червона книга України, наукові публікації та матеріали природоохоронних організацій. Зібрані дані систематизувалися, зокрема щодо ареалу, охоронного статусу, біологічних особливостей і загроз для видів. Цей етап став основою для створення науково обґрунтованого контенту, адаптованого для візуального формату.

Після збору інформації був обраний та сформульований лаконічний текст, який містить ключові факти про види та загрози, що перед ними стоять. Основна мета полягала в тому, щоб текст був доступний для широкої аудиторії, зберігаючи наукову точність, а також мотивував до дій із збереження природи.

На початковому етапі розробки серії інфографічних плакатів було створено мудборд – візуальна добірка, що є основою для формування стилістичного та емоційного образу проекту, він слугував натхненням під час творчого процесу [29]. Мудборд складається із ілюстрацій, фотографій, кольорових палітр, прикладів шрифтів та інших елементів, які допомагають передати настрій, тему та загальний художній напрям майбутньої серії (див. Додаток Д рис. 1). Він став внутрішнім орієнтиром у подальшій роботі, сприяв збереженню цілісності графічної мови й допоміг уникнути розрізненості в оформленні окремих плакатів.

Наступним кроком було розроблено лінійні ескізи тварин (див. Додаток Д рис. 2), ці ескізи виконували функцію початкових графічних опрацювань, які допомогли визначити основні форми, пропорції та характерні риси кожної тварини. Особлива увага приділялася точності зображення анатомічної будови, виявленню та збереженню впізнаваних природних особливостей. Використання лінійного малюнка дозволило сконцентруватися на силуетах, позах і деталях без відволікання на колір чи текстури. Такий підхід дав змогу закласти міцну основу для подальшої стилізації зображень. Лінійні ескізи виконували роль чернеток, які легко піддавалися корекції і редагуванню в процесі уточнення

образів, перш ніж переходити до етапу фінального опрацювання. Це дозволило досягти візуальної гармонії та відповідності всієї серії єдиній стилістиці.

Далі були створені прості композиційні схеми – ескізні макети плакатів, у яких олівцевим малюнком було позначено розташування зображення тварини, а сірими блоками – місця для текстової інформації (див. Додаток Д рис. 3). Такі схеми виконували роль першого візуального планування: дозволяли побачити базову композицію кожного плаката та оцінити логіку розміщення його елементів. Цей підхід допоміг наочно визначити, як співвідносяться між собою графіка і текст, де буде візуальний акцент, як найзручніше подати інформацію для ефективного сприйняття. Робота з подібними схемами дала змогу експериментувати з варіантами структури, не вдаючись одразу до фінального оформлення, що забезпечило гнучкість і простоту коригування на ранньому етапі. Особливості цієї розробки полягають у створенні базових ескізних макетів, які дозволяють на ранньому етапі визначити композицію плакатів і оцінити взаємодію графіки з текстом. Використання олівцевих малюнків і сірими блоками для позначення місць для тексту дає можливість експериментувати з розміщенням елементів без фінального оформлення. Це забезпечує гнучкість у коригуванні та оптимізує структуру плакату. Такий підхід дозволяє легко адаптувати дизайн, експериментувати з акцентами і забезпечує ефективне сприйняття інформації.

Подальшим завданням у процесі розробки стало створення готової композиційної схеми з визначеними окремими текстовими блоками, яка передбачала гнучкість і мобільність використання для всіх плакатів серії (див. Додаток Д рис. 4). Така уніфікована структура стала основою для побудови кожного макету, вона дозволяє зберегти єдність стилю та формату. Основною метою цього підходу було поєднати універсальність композиції з можливістю адаптації до індивідуальних особливостей кожного виду тварини. Наприклад, довжина назви, характерні риси зовнішності або кількість супровідної інформації могли впливати на дрібні зміни в межах заданої структури. Це допомогло виявити недоліки, оптимізувати розташування елементів і досягти

балансу між естетикою та функціональністю, що має вирішальне значення для ефективного та зручного сприйняття інформації глядачем, особливо в контексті інфографічного дизайну з освітньою функцією.

Ілюстрації тварин відіграють центральну роль у сприйнятті інфографічних плакатів, оскільки саме через них формується перший візуальний підхід глядача з темою (див. Додаток Д рис. 5). Зображення стає не лише декоративним елементом, а й провідником до розуміння об'єкта, про який ідеться – тварини, занесені до Червоної книги України. Усі ілюстрації були створені на основі лінійних ескізів, розроблених на початковому етапі проєкту. Розробка унікальних зображень передбачала індивідуальний підхід до кожної тварини: було враховано ключові зовнішні ознаки виду, характерну будову тіла, особливості забарвлення, а також типові пози або елементи поведінки. Це дало змогу створити впізнаваний, біологічно точний образ, який не втрачає природньої основи, навіть будучи стилізованим. Особливу увагу приділено балансу між художністю й достовірністю, зображення мали бути достатньо реалістичними, щоб викликати довіру й інтерес, але водночас виразними й емоційними, щоб підсилити візуальний настрій плакату. Завдяки ретельно продуманому зображенню тварин, яке поєднує точність і художність, формується глибше ставлення до об'єкта зображення – виникає емпатія, що є важливою для екологічного виховання.

Наступним кроком є узгодження текстового контенту з візуальними елементами, що дозволяє створити гармонійну й цілісну інформаційну картину (див. Додаток Д рис. 6). В рамках цього етапу було розроблено значки, які були ретельно підтверджені та інтегровані з текстовими блоками для забезпечення чіткої та зрозумілої подачі інформації. Кожен значок був створений таким чином, щоб доповнювати відповідний текст, підкреслюючи його основні ідеї та допомагаючи краще сприймати матеріал. Значки не тільки виконують декоративну функцію, а й сприяють полегшеному сприйняттю інформації. Вони були розроблені з урахуванням стилістичних особливостей плакатів, що дозволяє створити гармонійну взаємодію між текстовими та

візуальними елементами. Це підвищує загальну ефективність сприйняття інформації, роблячи її більш доступною та організованою.

Фінальним етапом розробки інфографічного плаката стало створення монохромного тла, яке відіграє важливу роль у візуальному завершенні композиції та підсиленні смислового навантаження зображення (див. Додаток Д рис. 7). Тло було розроблено індивідуально для кожного плаката, з урахуванням особливостей виду тварини, її середовища проживання. Використання монохромного підходу дало змогу уникнути надмірної кольорової насиченості. Колірна гама фону єдина для всієї серії плакатів, що сприяє збереженню візуальної цілісності та стилістичної єдності. Це допомагає підкреслити належність кожного окремого плаката до загальної концепції, а також створює спокійне, ненав'язливе візуальне середовище, яке не відволікає увагу від головного – ілюстрації тварини та ключових інфографічних елементів та текстових блоків, забезпечуючи при цьому чистоту і цілісність композиції (див. Додаток Д рис. 8).

2.4 Особливості композиційного та графічного вирішення серії інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України

Для ефективного сприйняття великої кількості інформації на інфографічному плакаті критично важливо створити чітку візуальну ієрархію. Вона сприяє тому, що глядач швидко знаходить і розуміє найголовніші елементи, не відчуючи перевантаження деталями. Формування ієрархії здійснюється через продумане застосування різних візуальних засобів: контрасту кольорів, розмірів і стилів шрифтів, а також просторового розташування елементів. Найважливіші дані – наприклад, назва виду, причини зникнення, зусилля щодо збереження розміщуються на верхніх ділянках плакату та ліворуч від малюнка, вони виділяються більшим розміром, та темним кольором. Це привертає увагу і встановлює порядок читання. Менш важлива інформація подається дрібнішим шрифтом, більш нейтральними відтінками та розташовується в другорядних зонах, які не конкурують з

основними елементами за увагу. Такий підхід зберігає баланс між деталізацією та зрозумілістю, допомагаючи глядачу поетапно переходити від загальної інформації до більш глибокої.

Крім того, логічне розташування елементів за принципом природного напрямку зору (зліва направо, зверху вниз) підсилює інтуїтивність сприйняття. Візуальна ієрархія забезпечує послідовність у поданні матеріалу, що сприяє кращому запам'ятовуванню та розумінню інформації. Завдяки цьому глядач легко орієнтується на плакаті, сприймаючи основні меседжі без зайвих зусиль і не відволікаючись на менш важливі деталі.

Одним із фундаментальних принципів композиції є баланс, який передбачає рівномірний розподіл візуальної ваги по всьому плакату. Це дозволяє уникнути відчуття перевантаження чи порожнечі на окремих ділянках і сприяє зручному навігуванню по інформації.

По центру плакату розташована ілюстрація з твариною – це головний візуальний елемент, який привертає увагу глядача й ілюструє об'єкт дослідження.

Зліва зверху розміщений великий текстовий блок, що містить назву тварини, її латинську назву та короткий опис, який допомагає одразу ідентифікувати вид та ознайомитися з основною інформацією.

Під цим текстовим блоком розташована стовпчикова діаграма, яка ілюструє динаміку чисельності популяції конкретного виду тварини у часовому розрізі (див. Додаток Е рис. 1). Цей візуальний елемент виконує важливу функцію – він наочно демонструє, як змінювалася кількість особин протягом останніх десятиліть, акцентуючи увагу глядача на тривожних тенденціях або, навпаки, позитивних зрушеннях. Для побудови діаграми було використано історичні дані за період з 1970 до 2020 року, розбиті по десятиліттях (1970, 1980, 1990, і т. д.). Такий формат подачі дозволяє простежити загальну тенденцію у довгостроковій перспективі, виявити ключові моменти зменшення або зростання чисельності та пов'язати їх із екологічними або антропогенними чинниками. Вибір саме стовпчикової

діаграми зумовлений її простотою сприйняття, зручністю для порівняння даних і високою ефективністю візуалізації кількісної інформації. Завдяки вертикальному розташуванню стовпчиків глядач миттєво фіксує зміну висоти, що символізує відповідний рівень популяції. Це робить діаграму зрозумілою навіть для тих, хто не має спеціальних знань у статистиці чи екології.

Далі йдуть блоки з інформацією про основні причини зникнення тварини та зусилля, які здійснюються для її збереження – ці розділи акцентують увагу на проблемах і заходах охорони.

Причини зникнення тварин у серії плакатів позначаються за допомогою спеціально розроблених іконок, які візуально відображають основні загрози для виду (див. Додаток Е рис. 2). Кожна з них символізує один конкретний фактор, що негативно впливає на виживання тварини: знищення природного середовища, забруднення водойм і ґрунтів, браконьєрство, зміна клімату, лісові пожежі тощо. Іконки виконані в стилізованій, проте чітко зрозумілій формі: вони мають вигляд червоного кола з перекреслювальною лінією, що традиційно асоціюється із заборонаю або загрозою. Усередині кожного кола силуетно зображено джерело проблеми – наприклад, силует сокири та дерева для позначення вирубки лісів, пляшки з хімікатами для забруднення, людина та рушниця для браконьєрства тощо.

Зусилля щодо збереження виду ілюструються за допомогою окремих символів у поєднанні з короткими текстовими підказками, що дозволяє глядачу швидко орієнтуватися у змісті навіть без читання розгорнутого тексту. Кожен символ виконаний у стилістиці серії – у вигляді силуетного зображення тварини в поєднанні з відповідними іконками, які вказують на конкретні заходи захисту (див. Додаток Д рис. 3). Всього представлено чотири основні категорії зусиль. Внесення до Червоної книги України – позначено силуетом тварини та стилізованим зображенням книги. Цей символ свідчить про офіційне визнання виду таким, що перебуває під загрозою зникнення, і потребує особливого захисту на державному рівні. Охорона природного середовища – символом є тварина поряд з природним елементом, що

відповідає її місцю існування. Композиція обрамлена червоним захисним знаком, що підкреслює значущість збереження середовища для виживання виду. Запровадження обмежень або заборон – цей символ відображає тварину разом із перекресленою іконкою загрози, розміщеною поруч. Така візуалізація демонструє дії, спрямовані на боротьбу з браконьерством, забрудненням або іншими факторами ризику. Моніторинг, дослідження та просвітницька діяльність – ілюструється твариною у поєднанні з іконками, що символізують наукову роботу чи інформування громадськості. Цей блок наголошує на важливості підвищення обізнаності, участі у спостереженнях і підтримці природоохоронної культури.

Справа зверху знаходиться інформація про ареал розселення кожного виду тварини представлена у вигляді текстово-картографічного блоку (див. Додаток Д рис. 4). Цей елемент виконує функцію візуального орієнтира, який дозволяє глядачу швидко і наочно зрозуміти, на яких територіях України поширений конкретний вид. Зліва від тексту розташована стилізована карта України, на якій монохромно позначені області, що входять до ареалу проживання тварини. Для зручності сприйняття кожна з цих областей також перерахована у тексті, а поряд з її назвою розміщено кольоровий кружечок, який відповідає кольору заливки на карті. Назви областей виділені окремим кольором, що додає структурованості та візуальної чіткості блоку. Кольорове кодування при цьому слугує не лише для візуального розрізнення областей, а й виконує навігаційну функцію в межах загальної композиції плаката, підсилюючи логіку подачі інформації та покращуючи її сприйняття.

Спускаючись вниз розташований «паспорт тварини» – інформаційний блок, що містить систематизовані біологічні характеристики виду (див. Додаток Д рис. 5). Цей розділ подає ключові відомості у компактній та зручній для сприйняття формі, поєднуючи текстову й візуальну подачу. На початку паспорта наведено наукову класифікацію тварини, що включає її тип, клас, ряд і родину. Ці дані дозволяють чітко окреслити місце виду у системі живої природи й водночас знайомлять глядача з основами зоологічної термінології.

Поруч із ним розташовується набір іконок, що символізують основні фізіологічні та екологічні показники тварини. Іконки розміщені ліворуч від відповідного тексту, утворюючи з ним візуальну пару, наведено статус, вагу, довжину тіла та швидкість пересування тварини

Далі слідує блок з описом періодів життя, розмноження та поведінки тварини, що розкривають її особливості та звички.

Блок «Періоди життя» подає узагальнену інформацію про життєвий цикл тварин, представлених у серії плакатів (див. Додаток Д рис. 6). Вказано середню тривалість життя тварини в природі. Він оформлений у вигляді горизонтальної шкали часу, що умовно поділена на чотири основні періоди: народження, зрілість, розмноження і старість. На ній також позначено приблизний віковий діапазон для кожного періоду. Кожна фаза супроводжується інформативною піктограмою, яка передає її основну суть. Так, початковий період позначено зображенням дитинчати, етап зрілості – силуетом дорослої особини, період розмноження – композицією з двох дорослих тварин і дитинчати, що вказує на активність у відтворенні. Завершальний етап ілюструє лежача фігура, що уособлює спокій і завершення життєвого шляху.

Блок «Розмноження» надає узагальнену інформацію про особливості репродуктивної поведінки виду (див. Додаток Д рис. 7). Він структурований у вигляді графічного та текстового поєднання, що дозволяє легко сприймати дані про цикл розмноження у природних умовах. У верхній частині розміщено характеристику репродуктивного періоду на горизонтальній шкалі, де зазначено шлюбний період, та період народження, знизу зазначено місяці в яких це відбувається.. Нижче подано набір ключових параметрів, кожен з яких супроводжується піктограмою та текстовим поясненням, тривалість вагітності (у днях або місяцях), місце народження кількість дитинчат у приплоді (вказано середній діапазон). Піктограми розміщено ліворуч від тексту, що забезпечує швидке зчитування інформації.

Блок «Поведінка» містить короткий опис характерних рис поведінки виду у природному середовищі (див. Додаток Д рис. 8). Інформація структурована у вигляді списку з чотирьох ключових пунктів, кожен з яких супроводжується піктограмою ліворуч. У блоці подано узагальнену інформацію про соціальну поведінку, час активності, територіальність, поведінкові стратегії виживання. Цей блок дозволяє глядачеві зрозуміти, як саме тварина поводить себе в дикій природі, як вона добуває їжу, захищає свою територію та взаємодіє з навколишнім середовищем. Завдяки цьому елементу підсилюється емоційний зв'язок із темою охорони тварин і формується більш цілісне уявлення про їхній спосіб життя.

У нижній частині плакату розміщена інформація про харчування виду, підкріплена круговою діаграмою, що візуалізує співвідношення основних компонентів раціону рослиної та твариної їжі (див. Додаток Д рис. 9). Поруч із цим на деяких плакатах розташований додатковий блок, який описує особливості виду, наприклад, чи впадає тварина у сплячку.

Така структура забезпечує поступове та логічне ознайомлення з інформацією, дозволяє глядачу легко орієнтуватися на плакаті та отримувати максимально повні знання про кожен вид.

Кольорова палітра є важливим елементом у створенні інфографічних плакатів, оскільки кольори мають сильний психологічний вплив на сприйняття інформації та емоційний стан глядача (див. Додаток Д рис. 10). Для плакатів на екологічну тематику вибір кольорів здійснюється з урахуванням їх зв'язку з природою, а також здатності передавати важливі повідомлення про збереження біорізноманіття.

Відтінки коричневого кольору є основою всієї візуальної стилістики інфографічного плаката. Цей колір пронизує всю композицію, формуючи її цілісність і надаючи роботі завершеного вигляду. Саме ним оформлено всі текстові блоки, побудовано стовпчикову діаграму динаміки популяції, оформлено іконки у всіх інформаційних секціях, а також використано у круговій діаграмі, яка демонструє тип харчування виду. Коричневий колір

асоціюється з ґрунтом, деревиною, глиною – тобто з тим, що є основою життя, надає опору та є частиною природного середовища. Його використання підкреслює зв'язок із природними ресурсами, а також ідею збереження лісів, землі та екологічної стабільності. Він акцентує увагу на важливості охорони природних територій і сталого співіснування з довкіллям. Психологічно цей колір сприяє відчуттю стабільності, надійності, заземленості. Він створює відчуття внутрішнього спокою, відчуженості від суєти і щоденних турбот, а також сприяє психологічному відпочинку, наповненню новими силами[30]. У композиції плакатів він допомагає створити затишну, природну атмосферу, яка не перевантажує глядача, а навпаки – заохочує до зосередженого і вдумливого ознайомлення з темою.

Відтінки зеленого кольору є одним із ключових елементів кольорової палітри, характерної для тематики, пов'язаної з природою, екологією та збереженням довкілля. Зелений традиційно асоціюється з життям, ростом, оновленням і спокоєм, а також символізує здоров'я, гармонію, захист, чистоту і природну рівновагу. На психологічному рівні цей колір сприяє зниженню тривожності та хвилювань, допомагає створити заспокійливий, врівноважений настрій, а також позитивно впливає на емоційний стан глядача, сприяючи почуттю безпеки, гармонії, внутрішньої свободи [30]. У серії інфографічних плакатів зелений використовується не лише як фоновий чи декоративний елемент, а й виконує функціональну роль у візуальній структурі. Зокрема, відтінками зеленого позначаються території розселення тварин на карті України, іконки у текстових блоках, які стосуються причин зникнення, зусиль щодо збереження виду, харчування.

Жовтий колір є виступає основою для фону, на якому розміщуються всі інші елементи композиції. Цей колір має потужний емоційний і психологічний вплив, адже асоціюється зі світлом, теплом, сонцем, відкритістю та життєрадісністю. На підсвідомому рівні жовтий сприяє підвищенню настрою, відновленню втраченої енергії та створює відчуття яскравості, легкості й

позитиву [30]. Він допомагає формувати атмосферу свободи, креативності, оптимізму, а також сприяє дружньому сприйняттю інформації.

Червоний колір використовується вибірково й цілеспрямовано – він слугує візуальним маркером найкритичніших проблем, що стосуються охорони природи. Він застосовується для підкреслення факторів зникнення, або виділення ключових природоохоронних заходів, на які варто звернути особливу увагу. Цей колір має сильний емоційний вплив: він миттєво привертає погляд, викликає відгук, активізує сприйняття. У психологічному сенсі червоний сприяє посиленню збудження, підвищенню активності, рішучості, сміливості, а також асоціюється з небезпекою і застереженням [30]. Саме тому його доцільно використовувати у тих блоках, де йдеться про загрозливий стан виду або необхідність термінового реагування. Водночас, надмірне використання червоного може викликати надмірну емоційну напругу або паніку, тому в серії плакатів він впроваджений стримано й виважено.

Усе це дозволяє створити кольорову палітру, що гармонійно поєднується з природною темою плакатів і водночас підкреслює важливість і серйозність екологічних проблем. Психологічний вплив кольорів допомагає не лише донести інформацію, а й викликати емоційний відгук у глядача, мотивуючи до дій щодо збереження природи.

Шрифт відіграє важливу роль у дизайні інфографічних плакатів, оскільки визначає легкість сприйняття і зрозумілість поданої інформації. У випадку екологічної тематики особливо важливо використовувати типографіку, яка відповідає освітньому й науковому характеру проєкту. Обрані рішення повинні забезпечувати чіткість, простоту і зручність при читанні. Для досягнення цього були використані мінімалістичні шрифти без декоративних деталей, що не відволікають увагу та дозволяють зосередитися на змісті. Основна перевага надана санс-серіфним варіантам (зокрема Arial Black, Arial, Bahnschrift), які мають чисті геометричні форми й залишаються добре читабельними навіть на значній відстані. Це особливо актуально для плакатів, які демонструються у просторах публічних місцях, як-от виставки чи освітні простори. Для вставок,

що мають відтінок академічної строгості або містять точні дані, були обрані шрифти з засічками (наприклад, Times New Roman або Georgia). Вони використовуються переважно для коротких цитат або окремих блоків, де важливо передати офіційний тон та підкреслити наукову достовірність. Для побудови типографічної ієрархії застосовано різні стилі: заголовки набрані великими літерами або виділені напівжирним шрифтом для акцентування основної ідеї, підзаголовки мають зменшений кегль і менш виразне оформлення, щоб не затьмарювати основний зміст. Це допомагає легко орієнтуватися у структурі плаката. Усі обрані шрифти адаптовані до друкованих і цифрових форматів, що гарантує стабільну якість відображення незалежно від розміру. Текст на плакатах зберігає контрастність відносно фону – для основного масиву інформації використано коричневий колір, який чудово поєднується зі світлою основою та не перевантажує око. Ключові елементи, назви видів або терміни виділено жирним начертанням і темно-коричневим кольором, що дозволяє одразу звернути на них увагу. Загалом при оформленні враховано поєднання функціональності та стилістичної цілісності: шрифти обрано таким чином, щоб вони доповнювали загальний дизайн, не створюючи візуальної перенасиченості.

Висновки до Розділу II

У процесі практичної реалізації серії інфографічних плакатів було здійснено комплексний цикл робіт, що охоплює аналітичне дослідження, концептуальне планування, побудову візуально-текстової структури та створено завершений графічний продукт, який відповідає сучасним вимогам до екологічної інфографіки.

На основі аналізу сучасних прикладів інфографіки про тварин було проаналізовано візуальні прийоми, визначено композиційні рішення, стилістику, типові помилки, а також виявлено сильні та слабкі сторони подачі інформації, що дало змогу розробити власну ефективну модель візуалізації. Визначення цільової аудиторії, яка включає учнів, студентів, екологічних

активістів та широку громадськість, стало важливим етапом у розробці плакатів. Для цієї різноманітної аудиторії було створено візуально привабливі та інформативні матеріали, що враховують різний рівень обізнаності про екологічні проблеми. Це дозволило досягти ефективного поєднання доступності та точності поданої інформації, щоб кожен глядач, незалежно від рівня знань, міг засвоїти основні меседжі.

Подано концепцію візуальної мови, що ґрунтується на єдності стилю, гармонії кольору та чіткій композиційній ієрархії. Було зібрано й систематизовано ключові графічні елементи, що використовуються в екологічній інфографіці: піктограми, діаграми, карти, акцентні блоки, і охарактеризовано їхню функцію в інформуванні й емоційному впливі.

Описано й розкрито етапи реалізації – від створення мудборду та первинних ескізів до опрацювання деталізованої композиції. Розроблено уніфіковану структуру плакатів, яка забезпечує візуальну єдність серії при водночас гнучкому підході до зображення унікальних характеристик кожного виду.

Уточнено роль кольорової палітри: використані кольори мають як естетичне, так і смислове значення – зелений і коричневий символізують природність і стабільність, жовтий – відкритість і пізнання, червоний – акцент на загрозі. Представлено композиційне рішення, де головна інформація просторово виділяється, а другорядні блоки формують логічну навігацію, не перевантажуючи зорове сприйняття.

Серію інфографічних плакатів “Тварини Червоної книги України” створено як інструмент навчального й виховного впливу, який має потенціал бути інтегрованим у систему екологічної освіти та громадських просвітницьких кампаній, спрямованих на збереження біорізноманіття.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

У процесі виконання кваліфікаційної роботи проаналізовано історичні витоки та сучасний стан інфографічного плаката як форми візуальної комунікації, що поєднує в собі інформативність, художність та емоційний вплив. Простежено еволюцію плакату від доісторичних наскельних малюнків і перших графіків XVIII століття до сучасних мультимедійних візуалізацій. Вивчено внесок провідних теоретиків у формування підходів до подачі інформації, що лягли в основу сучасних принципів побудови інфографічних плакатів.

Особливу увагу приділено екологічній тематиці, зокрема інфографіці, присвяченій охороні тварин. У ході аналізу зразків сучасних плакатів було виявлено основні стилістичні прийоми: мінімалізм, використання піктограм і візуальних метафор, структурована композиція, символізм та емоційний вплив на глядача. Проаналізовано характерні недоліки: перевантаженість зображень, відсутність аналітичної складової, недостатня глибина подачі. Ці спостереження дозволили сформулювати вимоги до створення власної серії інфографіки.

Вивчення українських прикладів візуалізації Червоної книги засвідчило переважання узагальнених матеріалів, що не розкривають у повному обсязі охоронного статусу, екологічних загроз та динаміки чисельності тварин. Це дало підстави для висновку про необхідність оновлення підходів до інфографіки в природоохоронному дискурсі, орієнтованого на поєднання точних наукових даних з виразною графічною мовою.

У практичній частині реалізовано концепцію серії плакатів, присвячених тваринам Червоної книги України. Визначено цільову аудиторію (учні, студенти, екологічні активісти), формат подачі (А3, горизонтальний), та ключові візуальні принципи (ієрархія, баланс, кольорова гармонія). Розроблено єдину структуру, що включає ілюстрацію виду, карту ареалу, піктограми

причин зникнення та заходів збереження, паспорт виду, блоки про поведінку, розмноження, харчування. Особливу роль відіграє палітра з домінуванням коричневого, зеленого, жовтого та червоного – як носіїв природного змісту та емоційних акцентів.

У ході практичної реалізації зібрано, систематизовано та адаптовано наукову інформацію про шість представників фауни України – рідкісні й зникаючі види, що стали основою для авторської серії інфографічних плакатів. Уточнено цільову аудиторію, визначено формат, стиль і структурні елементи майбутньої серії. Розроблено уніфіковану композиційну схему, що забезпечує візуальну єдність і гнучкість при висвітленні біологічних, екологічних та охоронних характеристик кожного виду.

Представлено концепцію, що базується на балансі між лаконізмом, інформативністю та емоційною виразністю. Описано принципи використання кольору, шрифтів, піктограм, діаграм і карт для забезпечення ефективного сприйняття. Охарактеризовано кожен етап роботи – від аналітичного дослідження до створення готових графічних матеріалів, що відповідають сучасним стандартам екологічної інфографіки.

Таким чином, розроблена серія плакатів може бути ефективно використана в освітньому середовищі, виставкових проєктах та громадських кампаніях як візуальний засіб комунікації, що поєднує наукову достовірність і художню переконливість.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Каїро А. Функціональне мистецтво: вступ до інфографіки та візуалізації/ переклад з англ. Л. Балея за ред. Р. Скакуна. Львів: Видавництво УКУ, 2017, XVIII + 350 с.
2. Окунькова О. О. (2022). Візуалізація даних. Від простого до складного. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки*. 2022, Том 33 (72) № 3, с. 61 – 65.
3. What is an Infographic Poster and How To Make one?
URL:<https://venngage.com/blog/infographic-poster/>
4. Демідко О. Історія образотворчого мистецтва та архітектури. Київ. Видавництво Ліра-К, 2021 – 182 с.
5. XIX століття - це “золоте століття” інфографіки.
URL:<https://designtalk.club/xix-stolittya-tse-zolote-stolittya-infografiky/>
6. Пономарьов В., Олефіренко Н. Розвиток інфографіки: історичний аспект. *Матеріали III Всеукраїнських Прокопенівських читань*, 2024, с. 368 – 370.
7. Історія плакату: Жуль Шере та його шаретти
URL:<https://violity.com/ua/publication/2362-storiya-plakatu-zhul-shere-ta-jogo-sharetti.html>
8. Андрейканіч А. І.. Плакат: його види та жанри / А. І. Андреканіч // *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*, 2013, Вип. 19(1) – с. 121 – 126.
9. Здор О. О. Інфографіка: робоча програма дисципліни для студентів, Київ: КУБГ, 2020 – 19 с.
10. Шевченко В. Е. Наукові принципи застосування візуального контенту в друкованих медіа // *Наукові записки інституту журналістики*, 2014. – Т. 52. – с. 127 – 132.

11. Інфографіка

URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%86%D0%BD%D1%84%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D1%84%D1%96%D0%BA%D0%B0>

12. 10 Key Elements of an Effective Infographic Poster Design Service

URL:<https://www.logoinfotech.com/10-key-elements-of-an-effective-infographic-poster-design-service/>

13. Five Key Elements Of Designing An Infographic

URL:<https://online.visual-paradigm.com/resources/infographic/guides/five-key-elements-of-designing-an-infographic/>

14. Як використовувати символіку тварин у графічному дизайні

URL:<https://dizz.in.ua/uk/yak-vikoristovuvati-simvoliku-tvarin-u-grafichnomu-dizajni/>

15. How to use animal symbology in graphic design

URL:<https://www.zekagraphic.com/how-to-use-animal-symbology-in-graphic-design/>

16. Rocking for Rhinos - Rhino Conservation Infographic

URL:<https://www.behance.net/gallery/116236163/Rocking-for-Rhinos-Rhino-Conservation-Infographic>

17. Animals and Their Babies

URL:<https://infographicjournal.com/animals-and-their-babies/>

18. Saving the Wolvel // Infographic Poster

URL:<https://www.behance.net/gallery/9039239/Saving-the-Wolves-Infographic-Poster>

19. Oriental Small-clawed Otter: Facts? habitat? and illegal Trade

URL:<https://roundglasssustain.com/infographics/oriental-small-clawed-otter-facts>

20. Infografico | Penguins-de-Magalhaes no Brazil

URL:<https://www.behance.net/gallery/144588317/Infografico-Pinguins-de-Magalhaes-no-Brasil>

21. Червона книга України.

URL:https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A7%D0%B5%D1%80%D0%B2%D0%BE%D0%BD%D0%B0_%D0%BA%D0%BD%D0%B8%D0%B3%D0%B0_%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8

22. Червона книга України. URL:<https://redbook-ua.org/>

23. Infografía el-jaguar

URL:<https://es.slideshare.net/slideshow/infografia-eljaguar/77195022%5D>

24. Foldables seres vivos - Biología y Geología

URL:<https://www.studocu.com/es/document/academia-oposiciones-y-cursos-masterd-valencia/biologia-y-geologia/foldables-seres-vivos/117956577>

25. Reading Pebbles Children's , books and outdoor fun with kids

URL:<https://readingpebbles.co.uk/tag/frogs/>

26. Haga clic para continuar

URL:<http://hagaclicparacontinuar.blogspot.com/2012/04/el-chiguire.html?m=1>

27. Capybaras (Hydrochaeris hydrochaeris)

URL:<https://wildfact.com/forum/topic-capybaras-hydrochaeris-hydrochaeris>

28. Do You Want High Quality Work From Your Students? ...

URL:<https://gavinmccormack.com.au/do-you-want-high-quality-work-from-your-students/>

29. Як зібрати мудобрд і навіщо він взагалі потрібен

URL:<https://skvot.io/uk/blog/kak-sobrat-mudbord>

30. Костюченко О. Стратегії кольору у сучасному бренд-дизайні. Р Костюченко, О., Михайлова. Деміург: ідеї, технології, перспективи дизайну 5(2), с. 227 – 342, 2022.

31. Єфімов Ю. В. Тенденції «яскравого мінімалізму» у сучасному графічному дизайні. Арт-простір. Вип. 5. 2024

32. Брильов С.В., Глухенький І.І., Журавльова Н.В., Кочубей М.С. Академічна школа в сучасних умовах: стратегії розвитку образотворчого мистецтва та дизайну в мистецьких закладах вищої освіти України. *Українська академія мистецтва*, 2024. № 35. С.104-112.

33. Karpov V., Syrotynska N. Neuroart in the context of creativity. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва: наук. журнал*. К.: Міленіум, № 1. С. 21-36.
34. Котова Н. В., Міщенко О. П. Інфографіка як засіб візуалізації навчального матеріалу / Збірник наукових праць «Проблеми дистанційного навчання». Житомир: Житомирський державний технологічний університет. 2018
Вип. 9, № 2. — С. 45–52
35. Лихолат О. Дизайн навчальних презентацій в навчально-виховному процесі закладів освіти. Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти, (15), 2021. с. 36 – 48.

ДОДАТКИ

Додаток А

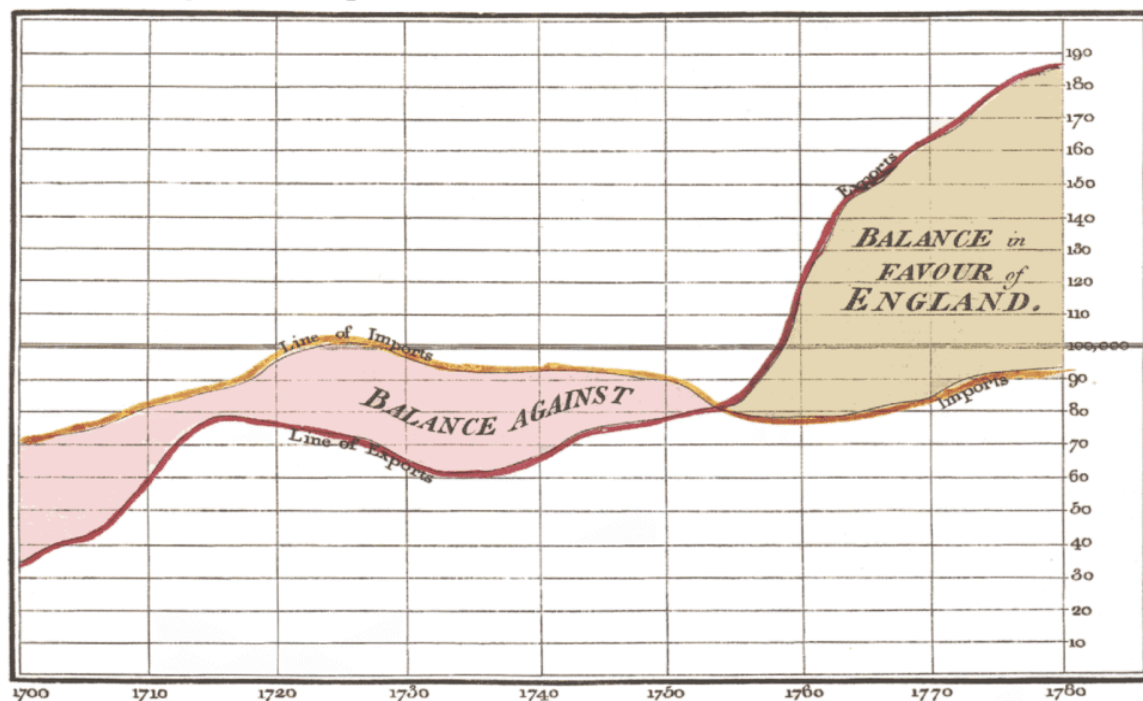

Рис. 1 — Наскельні малюнки у печерах Ласко (Франція)

Рис. 2 — Наскельні малюнки у печерах Альтаміра (Іспанія)

Exports and Imports to and from DENMARK & NORWAY from 1700 to 1780.

The Bottom line is divided into Years, the Right hand line into £10,000 each.
Published as the Act directs, 16th May 1706, by Wm Playfair *Neste octupl 392 Strand, London.*

Рис. 4 — “Комерційний і політичний атлас” Вільям Плейфер, 1786

Рис. 5 — Карта захворювання на холеру Джон Сноу, 1854

Bertin's Visual Variables

POSITION	SIZE	SHAPE	VALUE	HUE	ORIENTATION	TEXTURE
Selective Associative Ordered Quantitative	Selective Ordered Quantitative	Associative	Selective Ordered Quantitative	Selective Associative	Selective Associative (sometimes)	Selective Associative Ordered (sometimes)

Рис. 6 — “Семілогія графіки” Жак Бертен, 1967

Додаток Б

Oriental small-clawed otter (*Amynx cinereus*)

The smallest otter species in the world

Geographic range: Western Ghats, parts of the Eastern Ghats, Himalayan foothills, Northeast India; Southeast Asia, China, and the Philippines.

Lifespan: Unknown in the wild; 12-20 years in captivity

TERRITORY

- Among the most terrestrial of the Asian otters; can move over land looking for prey
- Rub against logs and vegetation to leave scent markings
- Sometimes defend territory by scratching and fighting

AKA Asian small-clawed otter, Asian short-clawed otter, Malaysian small-clawed otter

Habitat: Prefer remote areas, hill and mountain streams, wetlands, mangrove swamps, and paddy fields in parts of Southeast Asia

Social creatures
May live in groups of 12-20 animals

Weight: 2-5 kg

Eat: Mostly crustaceans (crabs, molluscs) and fish

FAMILY

- Build dens, called holts
- Believed to be monogamous
- Two litters born every year, 8-9 months apart

EXCELLENT SWIMMERS

- Use back legs and tail to swim
- Slide marks are seen on banks in areas frequented by them
- Play in the water

PROTECTION

- "Vulnerable" on the IUCN Red List
- Highest level of protection under Indian law; under Schedule I of the Wildlife Protection Act, 1972
- Convention on International Trade in Endangered Species (CITES) protected under Appendix I, which means "no trade in any form"

► Can be very vocal with a repertoire of calls

► Regularly groom their fur to preserve its insulating properties

► Have reduced claws; extremely dexterous, often using paws to turn over rocks while foraging

THREATS

- Poaching for pelt
- Hunting for meat
- Captured for illegal pet trade

Рис. 1 — "Oriental small-clawed otter (Східна видра з маленькими кігтями)" Дівія Мехра, 2023

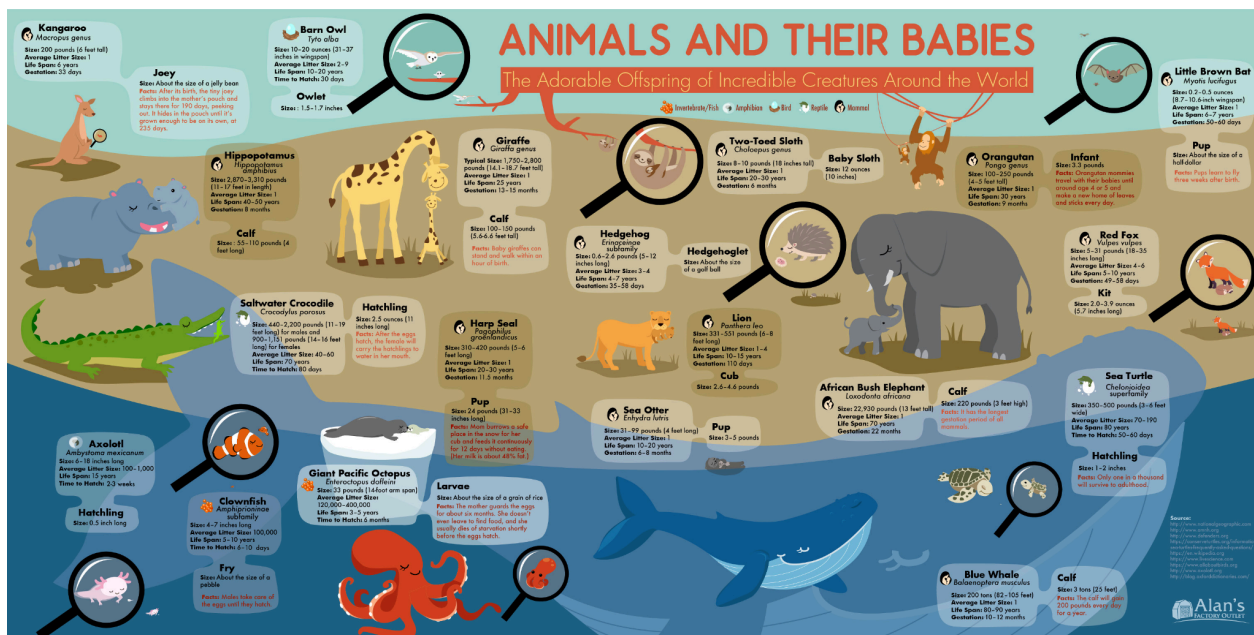

Рис. 2 — "Animals and their babies (Тварини та їхні дитинчата)"

Девід Уолесс, 2017

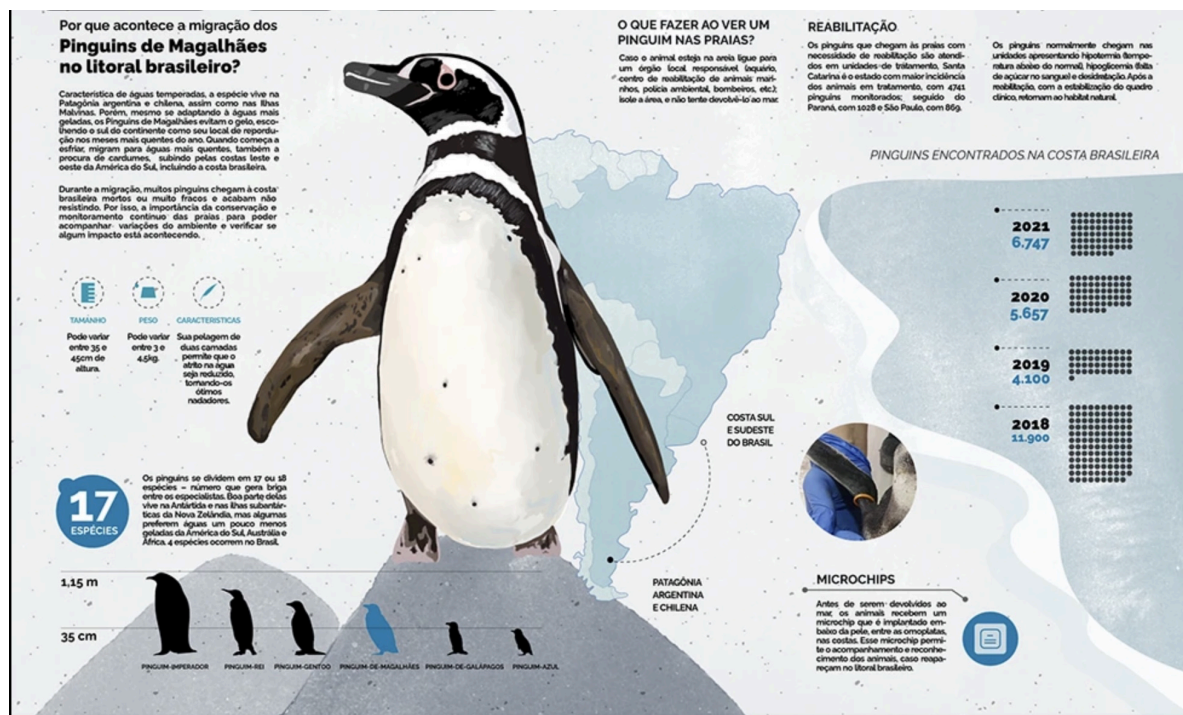

Рис. 3 — “Pinguins de Magalhaes no litoral brasileiro (Пінгвіни Магальхаес у Бразилії)” Ана Луй, 2022

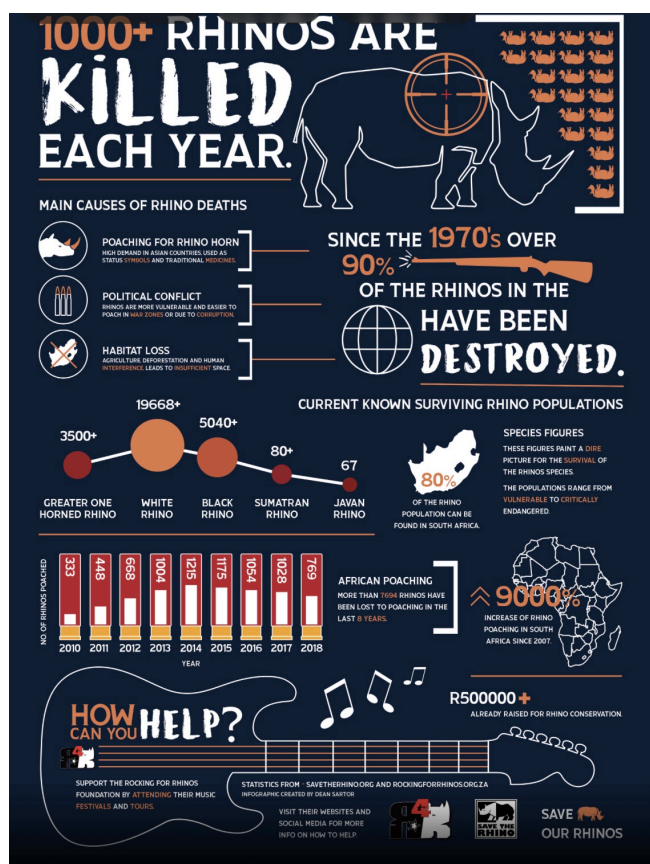

Рис. 4 — “1000+ Rhinos are Killed each Year (Щороку вбивають 1000+ носорогів)” Дін та Кайл Сартор, 2019

Рис. 5 — “Saving the Wolves (Врятувати вовків)” Брюс Тінг-Ю Чен, 2013

Додаток В

Плакати візуалізуючі Червону книгу України

Рис. 1 — Плакат “Тварини Червоної книги України”

Рис. 2 — Плакат “Тварини Червоної книги України”

Зубр *Bison bonasus* (Linnaeus, 1758)

Історичний ареал - від Піреней до Зх. Сибіру, Англії і пд. Скандинавії. В Україні на початок 1990-х рр. утримувалися 10 популяцій у Волинській, Київській, Чернігівській, Сумській, Львівській, Івано-Франківській, Чернівецькій та Вінницькій обл.

Волоссяний покрив темно-коричневого кольору. Голова опущена, з вираженою «бородою» і двома відносно невеликими рогами.

Передня частина тіла краще розвинута, значно масивніша, вища та ширша від задньої, загривок та перед спини видається горбом.

Мас слабо розвинений зір, але добре розвинений нюх.

Типовими біотопами є рівнинні та гірські ліси (переважно листяні і мішані, з вирубками, луками та болотами).

Продюхоронний статус виду: Зникає в природі. Занесений до Червоної книги України та МСОП. Знаходиться під охороною Бернської конвенції.

Близький до бізона, з яким входить до одного роду (*Bison*).

Близькими родичами є: Як (*Bos taurus*), Буйвол (*Syncerus caffer*), Віцебик (*Ovibos moschatus*).

Добре розмножується в неволі. Практично все сучасне поголів'я походить від тварин, яких розводять в неволі з 1929 р.

Природними ворогами є ведмеди, вовки, лисопарди (на Кавказі) та рисі. Жодна з цих тварин на одиниці не становить загрози для дорослого зубра, однак вони можуть полквати на молодь, а зграя в овів часом небезпечна навіть дорослим особинам.

! Досить добре стрибають.

Самці – 800 кг.

Самці – 550 кг.

Живуть – 18-24 роки.

50 м

Безпечна дистанція.

80% їжі – зелені частини рослин (гілки та листя).

Розвиває швидкість 60 км/год.

Тривалість вагітності 9 місяців

Рис. 3 — Інфографічний плакат “Зубр”

Рис. 4 — Плакат “Червона книга України”

Рис. 5 — Плакат “Тваринний світ України”

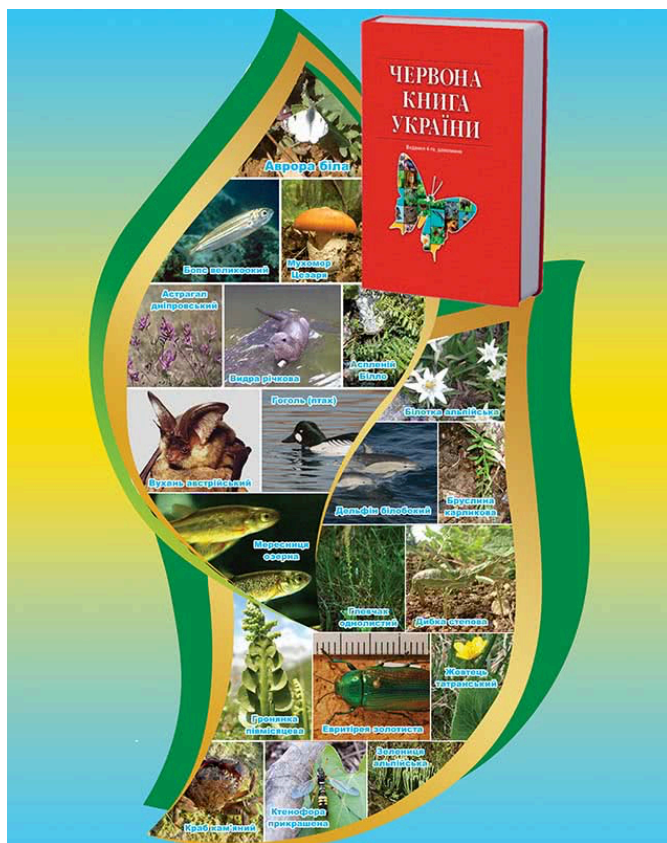

Рис. 6 — Плакат “Червона книга України”

Рис. 7 — Плакат “Червона книга”

Рис. 8 — Плакат “Рослини і тварини Червоної книги України”

Рис. 9 — Плакат “Червона книга України”

Додаток Г

Сучасні інфографічні плакати про тварин

Рис. 1 — "El Jaguar (Ягуар)" Бруно Бартало, 2017

Рис. 2 — "El leon (Лев)" Ароа Файос Джулия, 2024

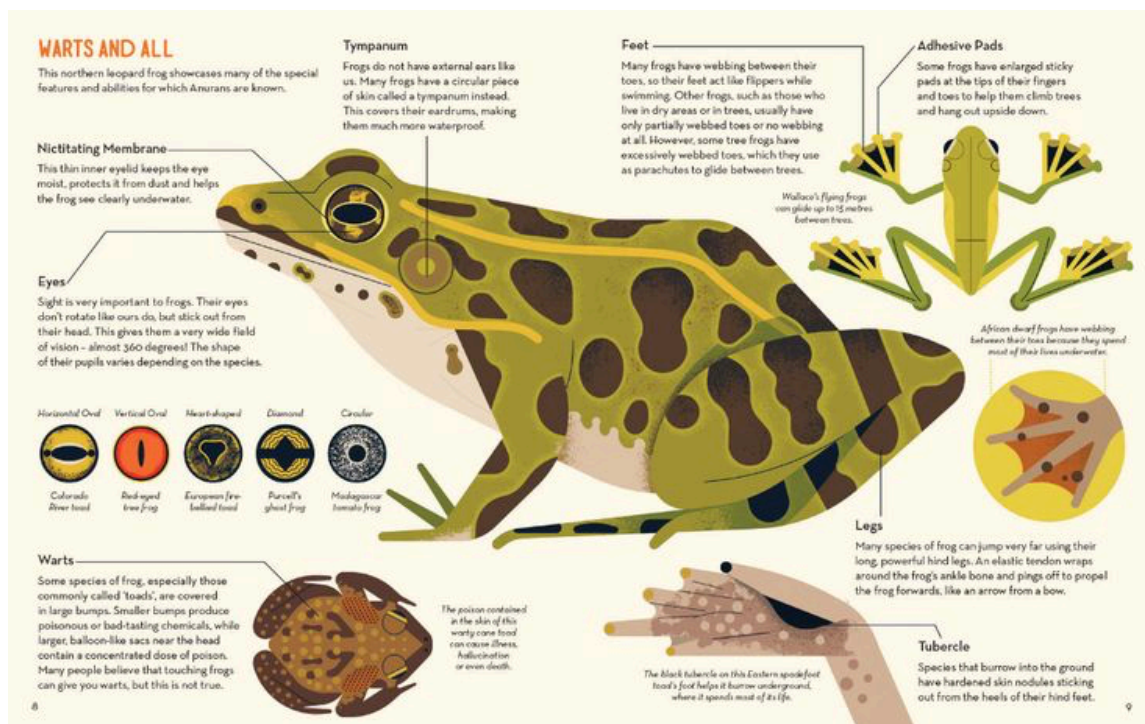

Рис. 3 — "Warts and all (З усіма недоліками)" Оун Дейві, 2019

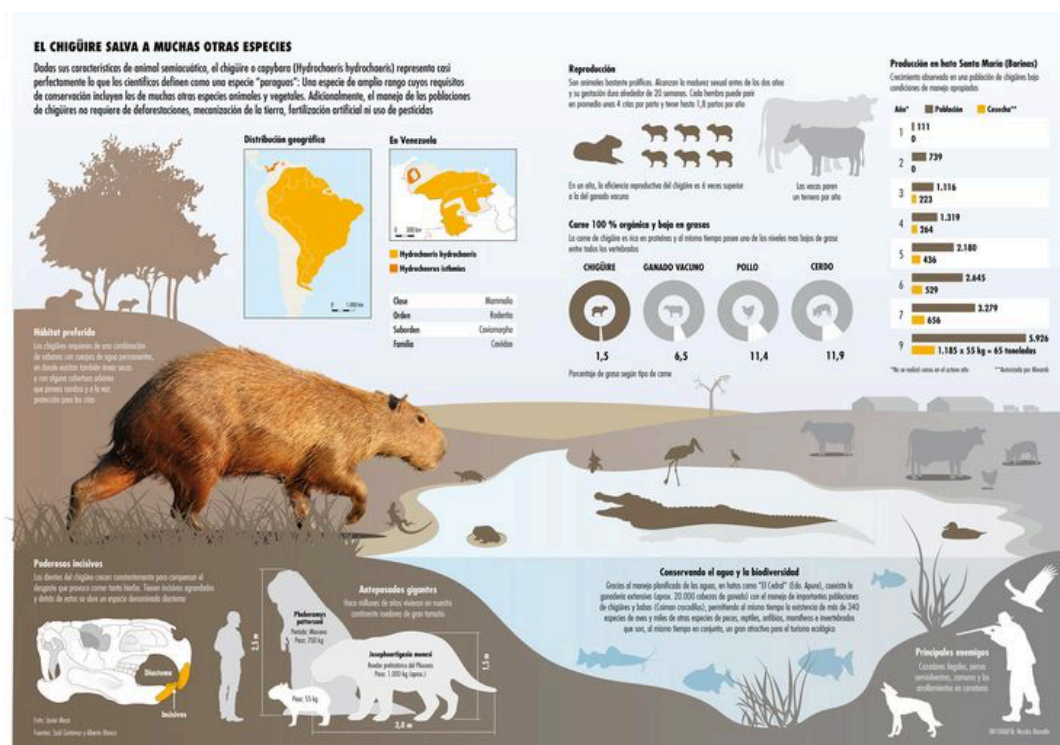

Рис. 4 — "El chiguire salva a muchas otras especies
(Капібара рятує багато інших видів)" Ніколас Ронадо, 2012

Рис. 5 — "Elephants (Слоны)" Гевін Маккормак, 2018

Додаток Д

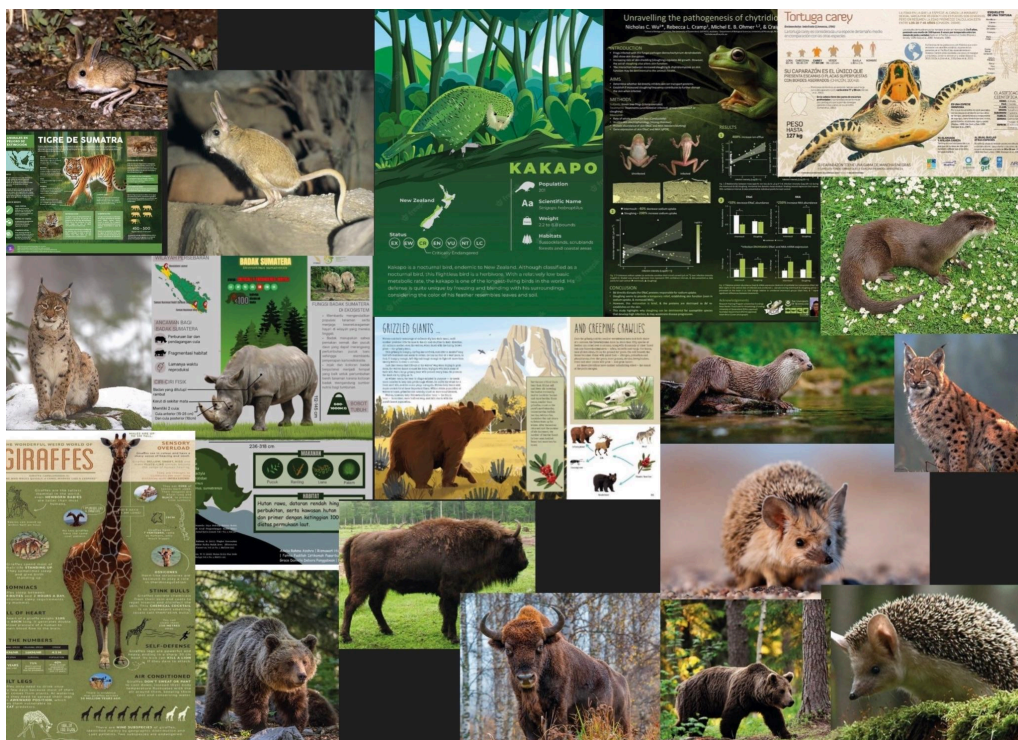

Рис. 1 — Мудборд для розробки серії інфографічних плакатів про тварин Червоної книги України

Рис. 2 — Лінійні ескізи обраних тварин

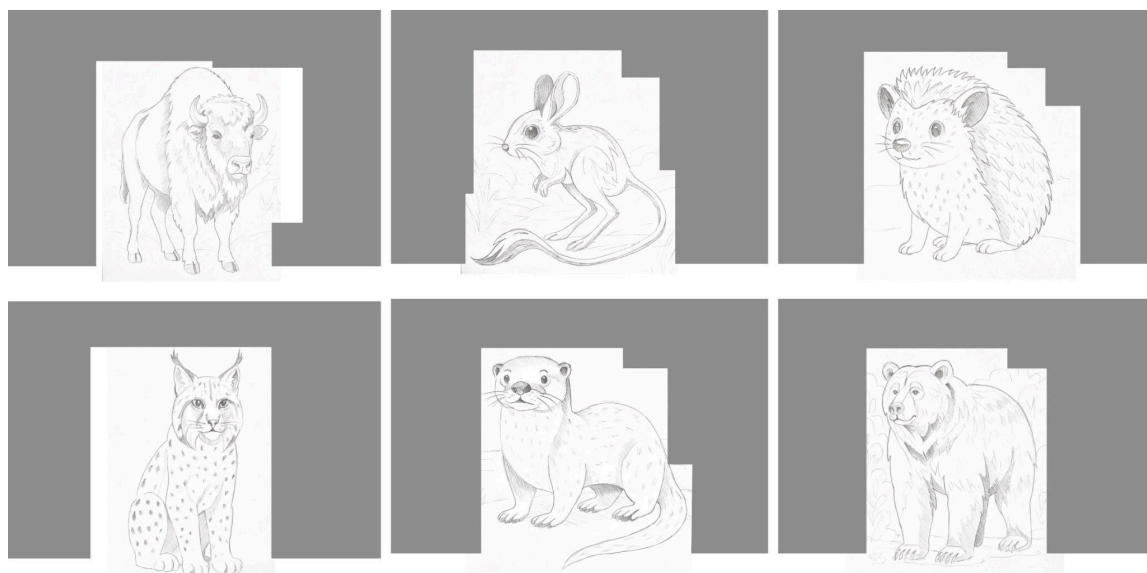

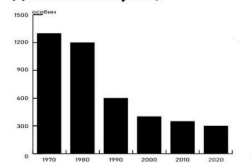
Рис. 3 — Прості композиційні схеми

БУРИЙ ВЕДМІДЬ

(Ursus arctos)

Найбільший хижак України, занесений до Червоної книги. Мешкає переважно в Карпатах, веде самотній спосіб життя. Має гострий нюх і добру пам'ять, що допомагає йому шукати їжу на великій території. Це — переважно самотня тварина, яка уникає контактів із людьми.

Динаміка популяції

Причини зникнення

Зусилля щодо збереження

Розселення

Бурій ведмідь в Україні мешкає переважно в Карпатах — на території Львівської, Івано-Франківської, Закарпатської та частково Чернівецької областей. Найбільші популяції зосереджені в Карпатському біосферному заповіднику, національному природному парку «Синевир» та інших гірських лісових масивах.

Паспорт тварини

Тип: Хордові
Клас: Ссавці
Ряд: Хищі
Родина: Ведмедеві

Статус: Зниклий

Вага: до 600 кг

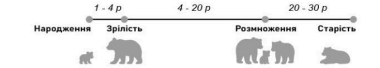
Родина: Ведмедеві

Довжина тіла: 1,7 - 2,5 м

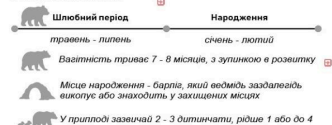
Швидкість пересування: 40 - 50 км/год

Періоди життя

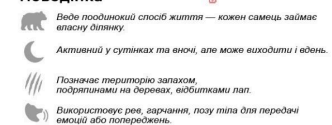
Тривалість життя бурого ведмедя в природі зазвичай становить 20 - 30 років

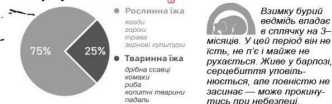
Розмноження

Поведінка

Харчування

Взимку бурій ведмідь впадає в сплячку на 3-5 місяців. У цей період він не їсть, не п'є і майже не рухається. Живе у бар'я, серйозно ушкоджено, але повністю не засинає — може прокинутись при небезпеці.

Рис. 4 — Готова мобільна композиційна схема

Рис. 5 — Ілюстрації тварин

Рис. 6 — Текстовий контент з візуальними елементами

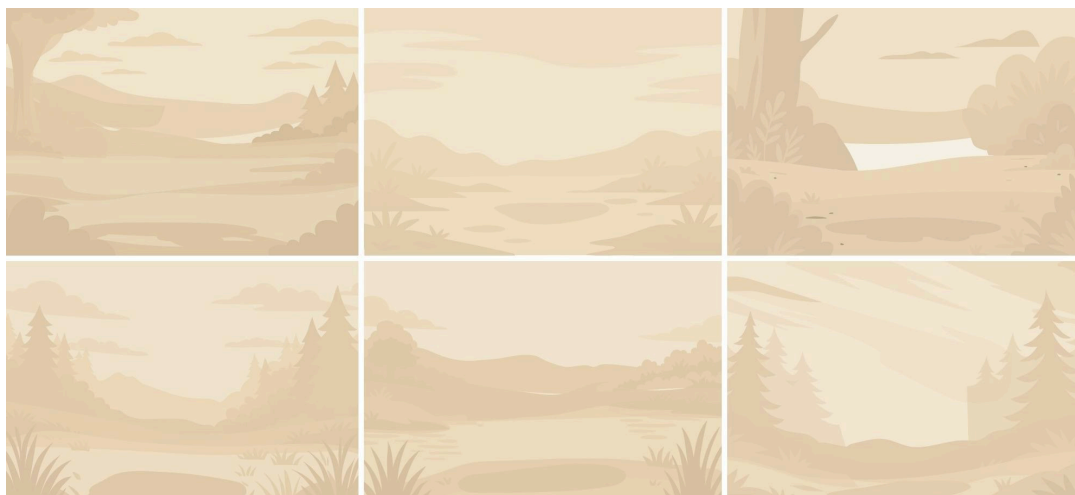

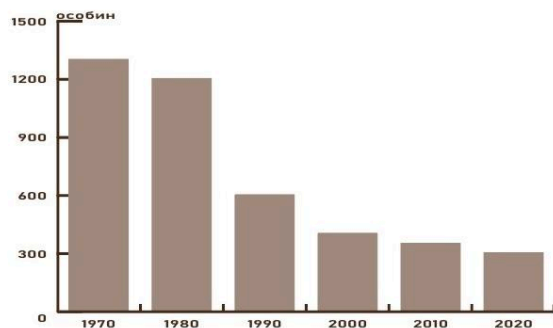
Рис. 7 — Монохромне тло

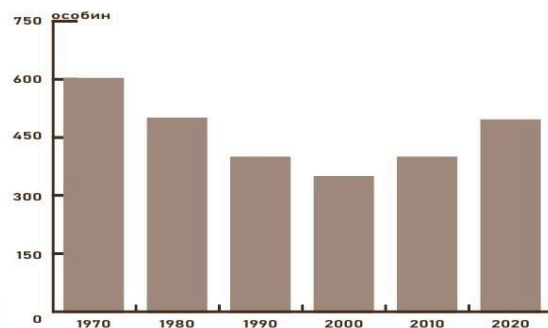
Рис. 8 — Цілісні композиції

Додаток Е

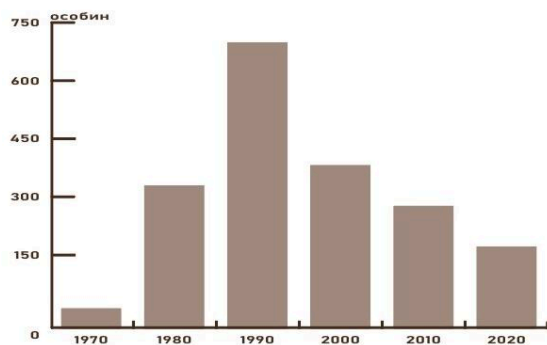
Бурий ведмідь

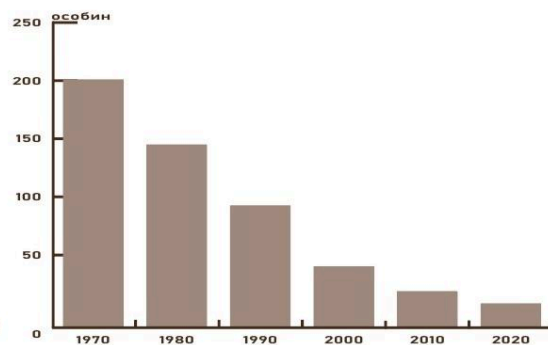
Рись

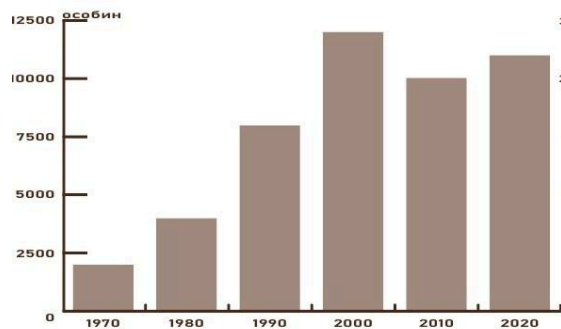
Зубр

Їжак вухатий

Видра річкова

Тушканчик великий

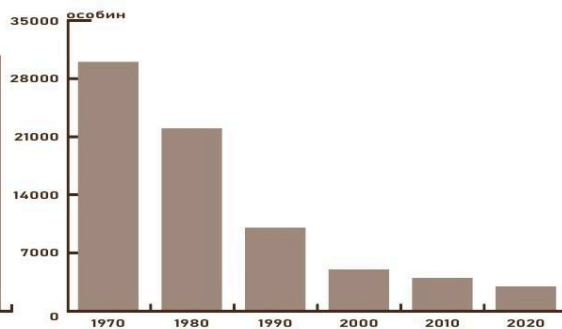

Рис. 1 — Інформаційні блоки “Динаміка популяцій”

Бурий ведмідь

Браконьєрство

Інфраструктурне
вторгненняНедостатня
кількість їжіГенетична
ізоляціяЗнищення
природного
середовищаКонфлікт
з людьми

Рись

Браконьєрство

Недостатня
кількість їжіГенетична
ізоляціяФрагментація
ареалуЗнищення
природного
середовищаТурбування
людиною

Зубр

Браконьєрство

Фрагментація
ареалуТурбування
людиноюГосподарська
діяльність
людиниГенетична
ізоляціяЗнищення
природного
середовища

Їжак вухатий

Браконьєрство

Загибель
на дорогахКліматичні
зміниЗнищення
природного
середовища

Тиск хижаків

Хімізація
сільськогосподарства

Видра річкова

Браконьєрство

Інфраструктурне
вторгненняНедостатня
кількість їжіЗабруднення
водоюЗнищення
природного
середовищаТурбування
людиною

Тушканчик великий

Інфраструктурне
вторгненняКліматичні
зміниГенетична
ізоляціяВипалювання
травиЗнищення
природного
середовищаНадмірний
вилас худоби

Рис. 2 — Інформаційні блоки “Причини зникнення”

Зусилля щодо збереження

Занесений до Червоної книги України та
охороняється закономОхороняються в заповідниках і
національних парках, де збираються їхні
природні середовища проживанняВведення суворої відповідальності за
незаконне полювання й контролю над
дотриманням законодавстваПідвищення обізнаності населення та
проведення досліджень для
ефективнішого захисту виду

Зусилля щодо збереження

Занесена до Червоної книги України та
охороняється закономЗбереження природного середовища, охорона
лісів, зокрема в Карпатах та Татрісах, які є
основними місцями її проживанняЗапровадження суворих заходів щодо
боротьби з незаконним полюванням і
торгівлеюМоніторинг популяції та просвітницька
робота серед населення для формування
відповідального ставлення до дикої природи

Зусилля щодо збереження

Занесений до Червоної книги України та
охороняється закономЗбереження середовища існування, охорона
природних лісових масивів і створення умов
для сталого існування популяціїВедеться робота правоохоронних і
природоохоронних органів для
запобігання незаконному полюваннюУчасть України в європейських програмах з
охорони зубра, включаючи обмін генетичним
матеріалом і досвід із сусідніми країнами

Зусилля щодо збереження

Занесена до Червоної книги України та
охороняється закономОхорона степових і напівпустельних
територій, де мешкає цей вид, зменшення
впливу сільськогосподарської діяльностіОбмеження застосування пестицидів
і отрутохімікатів, які негативно
впливають на їжу їжака та йогоПідвищення обізнаності серед населення
та спостереження за чисельністю й
умовами проживання виду

Зусилля щодо збереження

Занесений до Червоної книги України та
охороняється закономЗбереження природного середовища
існування виду шляхом захисту річок,
озер і прибережних зон від забрудненняОбмеження застосування пестицидів
і отрутохімікатів, які негативно
впливають на їжу їжака та йогоРегулярне дослідження чисельності
види, її пересування та розмноження для
формування ефективної стратегії

Зусилля щодо збереження

Занесений до Червоної книги України та
охороняється закономОхорона незайманих степів, де мешкає цей
вид, зокрема через створення заповідних
територійЗменшення використання агрохімікатів
у регіонах його поширенняМоніторинг чисельності виду, дослідження
його біології, а також проведення
інформаційних кампаній для місцевого на-
селення

Рис. 3 — Інформаційні блоки “Зусилля щодо збереження”

Розселення

В Україні мешкає локальними популяціями. Найбільше його можна зустріти в південних, центральних і східних регіонах, на території таких областей:

● Київська ● Полтавська
● Сумська ● Черкаська
● Чернівецька ● Харківський
Найчисельніша популяція — в ● Криму

Розселення

В Україні мешкає в лісових районах Полісся та Карпат. На території таких областей:

● Волинська ● Київська ● Чернівецька
● Сумська ● Львівська ● Івано-Франківська
● Чернівецька ● Вінницька

Утримується у напівлісних умовах у заповідниках

Розселення

В Україні мешкає переважно в Карпатах і на Поліссі. На території таких областей:

● Волинська ● Житомирська
● Київська ● Чернівецька
● Чернівецька ● Рівненська
● Закарпатська ● Львівська
● Івано-Франківська

Обирає малолюдні, глухі лісові масиви. В інших регіонах майже не зустрічається через втрату природних місць існування

Розселення

Мешкає по всій території ● України, де збереглися чисті річки, озера, болота та лісові струмки. Найбільш чисельна популяція — у Карпатах, на Поліссі та в басейнах великих річок, таких як Дністер, Прут, Десна. У степовій зоні трапляється рідше через дефіцит придатних водой і сильний антропогенний тиск.

Розселення

В Україні мешкає у степових і напівстепових районах південного сходу. На території таких областей:

● Закарпатська ● Луганська
● Донецька

Вид трапляється локально, переважно на піщаних ділянках та відкритих річках

Розселення

В Україні мешкає переважно в Карпатах. На території таких областей:

● Львівська ● Івано-Франківська
● Закарпатська ● Чернівецька

Найбільш популяції зосереджені в Карпатському біосферному заповіднику, національному природному парку «Синевир» та інших вірських лісових масивах

Рис. 4 — Інформаційні блоки “Розселення”

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Парнокопитні

Родина: Порожнисторові

Статус:

Зниклий

Вага:

700 - 1000 кг

Довжина тіла:

240 - 300 см

Швидкість пересування:

40 - 50 км/год

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Комахойдні

Родина: Іжакові

Статус:

Зникаючий

Вага:

0.3 - 0.55 кг

Довжина тіла:

12 - 27 см

Швидкість пересування:

8 - 10 км/год

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Хижі

Родина: Котові

Статус:

Рідкісний

Вага:

18 - 30 кг

Довжина тіла:

80 - 130 см

Швидкість пересування:

50 - 60 км/год

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Хижі

Родина: Ведмедеві

Статус:

Зниклий

Вага:

до 600 кг

Довжина тіла:

1.7 - 2.8 м

Швидкість пересування:

40 - 50 км/год

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Гризуни

Родина: Тушканчикові

Статус:

Рідкісний

Вага:

0.35 кг

Довжина тіла:

25 - 29 см

Швидкість пересування:

7 - 10 км/год

Паспорт тварини

Тип: Хордові

Клас: Ссавці

Ряд: Хижі

Родина: Куницеві

Статус:

Неоцінений

Вага:

6 - 10 кг

Довжина тіла:

54 - 90 см

Швидкість пересування:

15 - 30 км/год

Рис. 5 — Інформаційні блоки “Паспорт тварини”

Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 12 - 20 років

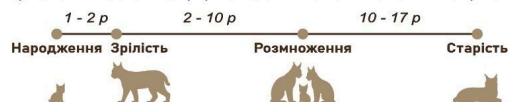
Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 3 - 4 років

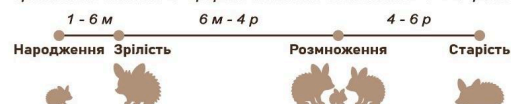
Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 10 - 17 років

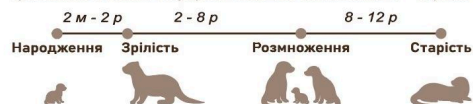
Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 4 - 6 років

Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 8 - 12 років

Періоди життя

Тривалість життя в природі зазвичай становить 20 - 30 років

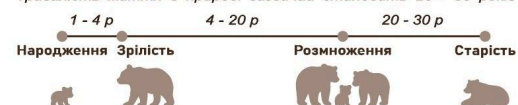
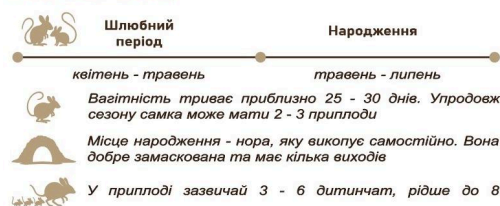

Рис. 6 — Інформаційні блоки “Періоди життя”

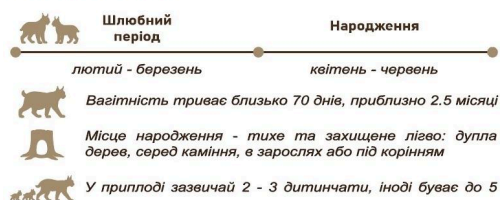
Розмноження

Розмноження

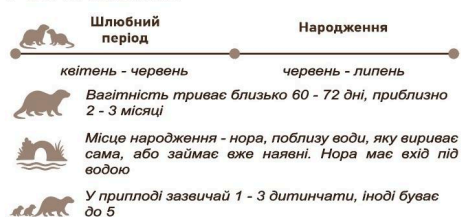
Розмноження

Розмноження

Розмноження

Розмноження

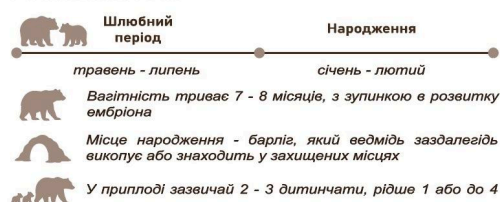

Рис. 7 — Інформаційні блоки “Розмноження”

Поведінка

Живе в групах, зазвичай самки з телятами; самці приєднуються лише в шлюбний період

Активний переважно вдень, особливо вранці та ввечері

Використовує сильний запах для позначення території та комунікації з іншими зобрами

Щодня переміщується в пошуках корму, переважно на відкритих галявинах і в лісах

Поведінка

Веде поодинокий спосіб життя, уникає інших особин, окрім періоду спарювання

Найчастіше полює вночі або в сутінках, використовуючи зір і слух

Активно мітить свою ділянку запахом і подряпинами на деревах

Добре маскується в лісі, полює з засідки, уникає контактів із людьми

Поведінка

Веде поодинокий спосіб життя, крім періоду розмноження

Активний переважно вночі, уникає денного світла

Позначає межі своєї ділянки запахами мітками

Сумісний із пустельними та степовими екосистемами, добре пристосований до сухого клімату

Поведінка

Соціальна, утворює сімейні групи, особливо самки з дитинчатами

Активний у сутінках та вночі, в цей час полює за їжею

Позначає територіальні ділянки запахами мітками

Більшу частину часу проводить у воді та поблизу водойм

Поведінка

Веде одиночний спосіб життя, крім періоду розмноження

Активний переважно вночі, вдень ховається в норі чи під укриттям

Захищається згортаючись у клубок, випускає шипіння або фурчить

Інтенсивно риє нори, де ховається від небезпеки та відпочиває вдень

Поведінка

Веде поодинокий спосіб життя - кожен самець займає власну ділянку

Активний у сутінках та вночі, але може виходити і вдень

Позначає територію запахом, подряпинами на деревах, відбитками лап

Використовує рев, гарчання, позу тіла для передачі емоцій або попереджень

Рис. 8 — Інформаційні блоки “Поведінка”

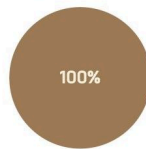
Харчування

- Рослинна їжа
 - трава
 - кора
 - листя
 - віллі
 - плоди
 - жолуді

Не впадає в сплячку взимку, а залишається активним протягом усього року, має виняткову здатність жити в лісових умовах, де він ефективно пристосовується до зміни сезонів і нестачі корму

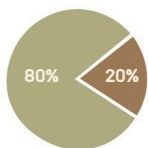
Харчування

- Тваринна їжа
 - зайці
 - козулі
 - молоді олені
 - птахи
 - дрібні гризуни

Не впадає в сплячку, залишається активною протягом усього року. Узимку вона продовжує полювати, добре орієнтується у засніженому лісі. Завдяки густому, теплоісткому хутру легко переносить низькі температури

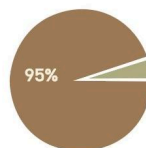
Харчування

- Рослинна їжа
 - молоді пагоди трави
 - листя
 - стебла
 - квіти
 - насіння
- Тваринна їжа
 - комахи
 - павуки
 - дрібні безхребетні

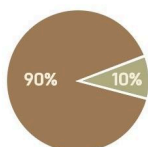
Впадає в сплячку на молоді пагоди трав 5 - 6 місяців. Перед цим накопичує жирові запаси, риє глибоку нору і герметично закриває вхід

Харчування

- Тваринна їжа
 - риба
 - жаби
 - раки
 - молоски
 - дрібні осявці та птахи
- Рослинна їжа
 - ягоди
 - водні рослини

Харчування

- Тваринна їжа
 - комахи
 - павуки
 - черви
 - дрібні хребетні
 - яйця птахів
- Рослинна їжа
 - ягоди
 - насіння
 - фрукти

Харчування

- Рослинна їжа
 - ягоди
 - гриби
 - трав
 - зернові культури
- Тваринна їжа
 - дрібна осявці
 - комахи
 - риба
 - копитні тварини
 - падь

Взимку бурій ведмідь впадає в сплячку на 3 - 5 місяців. У цей період він не їсть, не п'є і майже не рухається. Живе у барлозі, серцебиття уповільнюється, але повністю не засинає, може прокинутись при небезпеці

Рис. 9 — Інформаційні блоки “Харчування” та інформація про сплячку

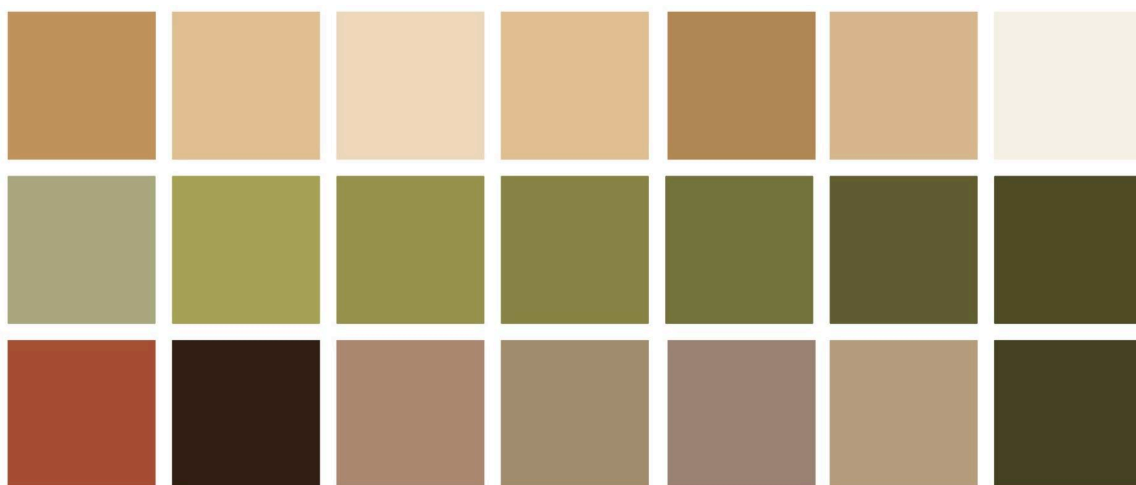

Рис. 10 — Кольорова палітра